

HIKLU

Onnettomuuksien

ehkäisyn

suunnitelma

2026

Käyttö: Pelastuslaitoksen henkilöstön ja asiakkaiden käyttöön

Käyttöalue: Helsingin kaupungin, Itä-Uudenmaan, Keski-Uudenmaan ja Länsi-Uudenmaan pelastuslaitosten alueet.

Sisällys

1.	Onnettomuuksien ehkäisyn suunnitelman tarkoitus ja tavoitteet	3
2.	Palvelutasopäätöksen, riskianalyysin ja ilmiöiden vaikutukset suunnitelmaan	4
3.	Toimintaympäristön kuvaus	5
3.1	Väestörakenteen muutos	5
3.2	Väestön liikkuminen Uudellamaalla	6
3.3	Rakennettu ympäristö	7
3.4	Julkisen talouden heikkeneminen	8
3.5	Sosiaalisen ja yhteiskunnallisen eriarvoistumisen kasvu	9
3.6	Teknologian kehitys	9
3.7	Ilmastonmuutos	10
3.8	Muuttunut turvallisuusympäristö	10
4.	Toimintaympäristöstä nousevat tarpeet riskianalyysin näkökulmasta ja niihin kohdistetut toimenpiteet	12
5.	Palveluiden kuvaus HIKLU-alueella	14
5.1.	Ohjaus, neuvonta ja turvallisuusviestintä	14
5.1.1.	Ohjaus ja neuvonta	14
5.1.2.	Turvallisuusviestintä	16
5.2.	Palontutkinta	20
5.3.	Yhteistyö onnettomuuksien ehkäisyssä	20
5.4.	Onnettomuuskehityksen seuranta	22
5.5	Valvonta	22
5.5.1	Määräaikainen valvonta	23
5.5.2	Muu/ylimääräinen valvonta	26
5.5.3	Kemikaalivalvonta	28
6.	Muusta HIKLU-alueesta poikkeava toiminta: Helsinki	31

1. Onnettomuuksien ehkäisyn suunnitelman tarkoitus ja tavoitteet

Onnettomuuksien ehkäisyn suunnitelmassa määritetään kokonaisuutena pelastuslaitoksen valvontatoiminta, asiantuntijapalvelut sekä turvallisuusviestintä.

Uudenmaan alueen pelastuslaitosten (HIKLU) yhteinen onnettomuuksien ehkäisyn suunnitelma tukee ja kehittää palveluiden yhdenmukaista ja kustannustehokasta järjestämistä sekä riittävien voimavarojen kohdentamista oikeisiin toimenpiteisiin oikea-aikaisesti. Toiminnassa ja sen suunnittelussa otetaan entistä paremmin huomioon asiakas ja kehitetään palveluita asiakaslähtöisesti.

HIKLU-yhteistyön avaintavoitteita ovat asiakaspalvelun yhtenäistäminen Uudenmaan alueella, suuronnettomuuksiin ja vaativiin johtamistilanteisiin liittyvän suorituskyvyn parantaminen, palvelutasopäätöksen mukaisen palvelutason saavuttaminen ja työhyvinvoinnin kehittyminen muuttuvassa toimintaympäristössä. Onnettomuuksien ehkäisytyötä ohjaa erityisesti avaintavoite asiakaspalvelun yhtenäistämistä.

Pelastuslain (379/2011) 78 §:n mukaan pelastuslaitoksen on valvottava alueellaan pelastuslain 2 ja 3 luvun säännösten noudattamista. Pelastuslain 79 §:n mukaan pelastuslaitoksen on laadittava valvontasuunnitelma valvontatehtävän toteuttamisesta. Valvonnan on perustuttava riskien arviointiin ja sen tulee olla laadukasta, säännöllistä ja tehokasta. Valvontasuunnitelmassa määritetään suoritettavat palotarkastukset ja muut valvontatoimenpiteet sekä kuvataan, miten valvontasuunnitelman toteutumista arvioidaan.

Vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain (390/2005, *kemikaaliturvallisuuslaki*) 27 a §:n mukaisesti vaarallisten kemikaalien vähäistä teollista käsittelyä ja varastointia harjoittavien kohteiden valvonta voidaan myös sisällyttää valvontasuunnitelmaan. Valvontasuunnitelman tulee perustua alueen pelastustoimen palvelutasopäätökseen.

Pelastuslain 27 §:n mukaan pelastuslaitoksen on lisäksi huolehdittava alueellaan pelastustoimelle kuuluvasta ohjauksesta, neuvonnasta ja turvallisuusviestinnästä. Tavoite on tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäiseminen, varautuminen onnettomuuksien torjuntaan, asianmukainen toiminta onnettomuus- ja vaaratilanteissa sekä onnettomuuksien seurauksien rajoittaminen.

Pelastuslain 43 §:ssä pelastustoimelle on asetettu velvoite seurata onnettomuuskehitystä. Tähän lukeutuu onnettomuusuhkien sekä onnettomuuksien määrän ja syiden kehityksen seuranta. Onnettomuuskehityksestä tehtävien johtopäätösten perusteella on ryhdyttävä toimenpiteisiin onnettomuuksien ehkäisemiseksi. Toinen velvoite liittyy yhteistyöhön koskien onnettomuuksien ehkäisyä, josta on säädetty

pelastuslain 42 §:ssä. Sen mukaan pelastuslaitosten tulee onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja turvallisuuden ylläpitämiseksi toimia yhteistyössä muiden viranomaisten sekä alueella olevien yhteisöjen ja asukkaiden kanssa.

Onnettomuuksien ehkäisyn toimenpiteitä suunnitellaan ja kohdennetaan entistä vahvemmin riskiperusteisesti esimerkiksi hyödyntämällä ja kehittämällä Uudenmaan alueen yhteistä riskianalyysiä. Onnettomuuksien ehkäisyssä hyödynnetään palontutkinnalla tuotettua tietoa.

2. Palvelutasopäätöksen, riskianalyysin ja ilmiöiden vaikutukset suunnitelmaan

Onnettomuuksien ehkäisyn suunnitelma perustuu palvelutasopäätökseen, Uudenmaan pelastuslaitosten yhteiseen riskianalyysiin sekä Sisäministeriön onnettomuuksien ehkäisyn toimintaohjelmaan. HIKLU-alueen pelastuslaitosten palvelutasopäätökset on laadittu vuosille 2024–2026. Palvelutasopäätöksessä määritellään pelastuslaitoksen toiminnan tavoitteet, käytettävät voimavarat sekä tarjottavat palvelut ja niiden taso.

Palvelutason tulee vastata alueen riskejä ja uhkia, mitä varten Uudenmaan pelastuslaitokset ovat laatineet yhteistyössä riskianalyysin. Riskianalyysissä on esitetty toimintaympäristön kuvaus sekä siinä tapahtuneet ja ennustettavat muutokset ja muutosvoimat, onnettomuustilastojen ja asiantuntija-arvioiden perusteella tunnistetut keskeiset uhkat ja riskit, joihin pelastuslaitosten tulee varautua sekä arvio palvelutasosta suhteessa tunnistettuihin riskeihin. Yhtenä osana riskianalyysityötä on tunnistettu Uudenmaan alueen erityistä tarkastelua vaativat kohteet. Näihin kohdistuvat onnettomuuksien ehkäisyn toimenpiteet on määriteltävä pelastuslaitoskohtaisissa osioissa.

Uudenmaan pelastuslaitoksilla on käytettävissään useita erilaisia riskienhallinnan keinoja, joilla toimintaympäristön uhkiin ja riskeihin vastataan. Osa keinoista on ennaltaehkäiseviä ja niillä pyritään ensisijaisesti vähentämään onnettomuuksien kokonaislukumäärää, varautumaan onnettomuuksien mahdollisuuteen ja minimoimaan niiden seurausvaikutuksia etukäteen. Näillä onnettomuuksien ehkäisyn toimenpiteillä tuetaan yksittäisten ihmisten, yhteisöjen ja yhteiskunnan toimijoiden omatoimista varautumista sekä parannetaan heidän valmiuksiaan huolehtia ja ottaa vastuuta omasta ja ympäröivän yhteiskunnan turvallisuudesta.

Keskeiset havainnot yleisestä toimintaympäristöstä liittyvät väestörakenteen muutoksiin, väestön liikkumiseen ja rakennettuun ympäristöön, julkisen talouden heikkenemiseen, eriarvoistumiseen, teknologian kehitykseen, ilmastonmuutokseen sekä turvallisuusympäristön muutoksiin.

3. Toimintaympäristön kuvaus

Luvussa kolme avataan Uudenmaan pelastuslaitosten riskianalyysissä esitetyn toimintaympäristön kuvauksen keskeisiä havaintoja ja niiden yhteyttä onnettomuuksien ehkäisyn palveluihin.

3.1 Väestörakenteen muutos

Tilastokeskuksen tietojen mukaan Uudenmaan väestönkasvu oli vuonna 2023 huomattavan voimakasta. Vuoden 2023 aikana väestö kasvoi Uudellamaalla 27 111 henkilöllä. (1) Tilastokeskuksen väestöennusteiden mukaan Uudenmaan väestöön kuuluisi vuonna 2040 noin 1,92 miljoonaa henkilöä, joka tarkoittaisi noin 11 % lisäystä nykyiseen noin 1,73 miljoonaan henkilöön. Väestö keskittyy erityisesti pääkaupunkiseudulle, jossa asuu 70 % Uudenmaan asukkaista. (4) Väestökasvun paine ja kaupungistuminen pakottavat löytämään uusia keinoja palveluiden ja toimitilojen lisäämiseksi sekä asuntotuotantoon.

Vieraskielisten osuus väestöstä on Uudellamaalla korkeampi kuin Suomessa keskimäärin. (11) Väestön monimuotoistumisella ja monikulttuurisuuden lisääntymisellä on vaikutusta palvelutarpeiden kasvuun ja palveluiden kohdentamiseen.

Erityisesti 70-vuotiaiden ja sitä vanhempien osuus väestöstä tulee kasvamaan selvästi. Ikääntyvien sairastuvuus ja tapaturmat lisäävät onnettomuusriskejä ja ensihoidon tarvetta. Laitospaikkojen vähentäminen, ikääntyneiden pidempään jatkuva kotona asuminen ja avohoidon lisääminen voivat aiheuttaa lisääntyneitä tehtäviä pelastustoimelle. (5) Ikääntyminen ja toimintakyvyn heikkeneminen ovat merkittäviä tekijöitä kotitapaturman seurauksena aiheutuneille palo- ja liekkivammoille. Lisäksi tulipalojen yhteydessä tapahtuneiden palokuolemien riski on suurempi ikääntyneillä sekä muistisairailta henkilöillä, joiden toimintakyky poistuttaessa voi olla merkittävästi rajoittunut. (6)

Väestörakenteen muutos lisää onnettomuuksien ehkäisyn palveluiden suunnittelun ja kehittämisen tarpeen ohella pelastuslaitoksen henkilöstön osaamisen kehittämistarpeita. Yksi onnettomuuksien ehkäisyn palvelumuoto on turvallisuusviestintä. Turvallisuusviestinnällä tarkoitetaan mm. turvallisuuskoulutusten ja turvallisuuskasvatuksen myötä tapahtuvaa väestön turvallisuusosaamisen, -asenteiden ja -käyttäytymisen kehittämistä. Turvallisuusviestintää tehdään myös erilaisten medioiden välityksillä sekä paikan päällä ennalta suunniteltujen tapahtumien yhteydessä. Lisäksi ohjausta ja neuvontaa antaa arkisin päivystävä palotarkastaja, joka vastaa kansalaisten paloturvallisuutta koskeviin kysymyksiin.

Turvallisuusviestinnän monikielisyys ja selkokielisten palveluiden saatavuus korostuvat onnettomuuksien ehkäisytön vaikuttavuudessa. Erityisesti viestintämateriaalien saatavuudessa ja palveluiden kohdentamisessa tulee ottaa huomioon eri asiakasryhmät. Esimerkiksi digitaaliset palvelut eivät toistaiseksi ole vielä kaikille saatavilla tai saavutettavia. (5)

3.2 Väestön liikkuminen Uudellamaalla

Pääkaupunkiseutu sekä siihen liittyvät kasvuvyöhykkeet sijaitsevat pääradan, kehäradan sekä metroverkon varrella. Uudellamaalla sijaitsee myös Suomen suurin lentokenttä sekä vilkasliikenteisiä satamia. Uudenmaan ELY-keskuksen alueella liikenteen on ennustettu kasvavan vuoteen 2030 mennessä noin 30 prosenttia nykyisestä. (5)

Rautateiden matkustajaliikenne painottuu pääkaupunkiseudulla lähiliikenteeseen. Uudenmaan erityispiirteitä raideliikenteessä ovat muun muassa tiheä raideliikenneverkosto, suuret matkustajamäärät sekä asuinrakentamisen keskittäminen rataverkostojen ja asemien välittömään läheisyyteen. Myös metroasemien päälle rakennetut kauppakeskukset ja asuinrakennukset kuuluvat Uudenmaan raideliikenneverkoston erityispiirteisiin. (5)

Liikenteessä on yleistynyt teknologiakehityksen myötä uudenlaisia liikkumismuotoja. Näistä esimerkkejä ovat täyssähkö- ja hybridiajoneuvot sekä sähköpotkulaudat, -mopot, -pyörät ja näihin rinnastettavat muut kevyet sähkökulkuvälineet. Tilastokeskuksen tietojen mukaan vuonna 2023 tieliikennekäytössä olevia sähkö- ja erilaisia hybridimuotoisia henkilöautoja oli 231 994 kappaletta. Siinä missä polttomoottorilla varustettujen henkilöautojen suosio on ollut vuodesta 2020 alkaen laskeva, ovat vastaavasti sähkö- ja hybridimuotoiset henkilöautot lisääntyneet. (9) Uudenlaiset liikkumismuodot edellyttävät pelastustoimelta varautumista ja seurantaa eri tienkäyttäjryhmissä esiintyviin onnettomuustyyppeihin liittyen.

Pelastuslaitoksen valvontatoiminnalla voidaan vaikuttaa esimerkiksi lentokenttien, maanpäällisten ja maanalaisten liikenneasemien ja muiden liikenteen rakennuksien palo- ja poistumisturvallisuuteen, omatoimiseen varautumiseen sekä pelastustoiminnan edellytysten turvaamiseen.

Muun muassa liikenneasemilla ja varikkoalueilla saattaa olla säilytyksessä vaarallisia kemikaaleja, joiden käsittelyyn ja säilyttämiseen liittyvä valvonta kuuluu osaltaan pelastusviranomaiselle. Kemikaalivalvonnan tarkoituksena on ehkäistä vaarallisten kemikaalien käytöstä, siirrosta, varastoinnista, säilytyksestä ja muusta käsittelystä aiheutuvia henkilö-, ympäristö- ja omaisuusvahinkoja.

Asuintalojen valvontatyöllä tuetaan asuinrakennusten turvallisuustyötä ja autetaan parantamaan asumisen turvallisuutta myös sellaisten asuinrakennusten kohdalla, jotka on rakennettu liikenneasemien yhteyteen.

Liikenteen eri käyttäjäryhmiin kohdennetulla turvallisuusviestinnällä sekä viranomaisyhteistyöllä voidaan vaikuttaa väestön turvalliskäyttäytymiseen liikenteessä.

3.3 Rakennettu ympäristö

Koko Uudenmaan rakennetusta kerrosalasta 60 % on asuinrakennuksissa ja 16 % teollisuuden-, maatalouden ja yhteiskunnallisen infrastruktuurin käyttötarkoituksen mukaisissa rakennuksissa. Rakentaminen keskittyy voimakkaasti taajamakeskukseen ja on aluetehokkuuden osalta korkeimmillaan pääkaupunkiseudulla. (5) Korkeaa ja matalaa rakentamista sekä asuin- ja julkisia tiloja yhdistelevät, haastavat kaupunkirakentamisen kohteet yleistyvät kasvukeskuksissa, jotka sijaitsevat liikenneväylien läheisyydessä. (2)

Rakennuspaloja ja rakennuspalovaaroja tapahtuu tilastollisesti eniten asuinrakennuksissa, ja ne aiheutuvat pääasiassa ihmisen toiminnasta. Asuinrakennuspalloissa ovat yleistyneet myös erilaiset akkupalot, jotka voidaan arvioida lisääntyneen mm. erilaisten sähkökäyttöisten kulkuvälineiden myötä, joiden akkuja ladataan kotona sisätiloissa.

Pelastuslaitokset kohdistavat asiantuntijapalveluja ja valvontatoimintaa kaavoitus-, suunnittelu- ja rakennusvaiheessa oleviin rakennuksiin onnettomuuksien ennaltaehkäisyyn sekä ensihoito-, pelastus- ja sammutustoiminnan edellytysten turvaamisen näkökulmasta. Ennen rakennuksen käyttöönottoa pelastusviranomaisen suorittaa tarvittaessa kohteeseen oman tarkastuksen. Tarkastuksella varmistetaan erityisesti, että rakennus ja sen piha-alue ovat pelastusviranomaisen valvontaan kuuluvien asioiden osalta rakennuslupapäätöksen ja mahdollisen paloteknisen suunnitelman mukaisia. Samalla valvotaan, että sammutus- ja pelastustoiminnan edellytykset turvataan.

Valvontatoimintaa kohdistetaan myös jo olemassa oleviin rakennuksiin. Asuinrakennusten valvonnan tavoitteena on tukea asuinrakennusten turvallisuustyötä ja auttaa parantamaan asumisen turvallisuutta. Valvonnan avulla pelastuslaitos saa myös tietoa siitä, missä asioissa asuinrakennusten vastuuhenkilöt tarvitsevat pelastuslaitoksen tukea.

Valvontaa suoritetaan myös muualla kuin asuinrakennuksissa. Määräaikaiset palotarkastukset ovat määräväleihin tapahtuvia tarkastuksia, joissa valvotaan, että rakennuksen omistaja ja haltija sekä toiminnanharjoittaja ovat osaltaan huolehtineet pelastuslain 2 ja 3 lukujen mukaisista velvoitteista.

Joskus myös yksittäiseen asuntoon voi olla tarpeellista kohdistaa valvontatoimenpiteitä. Paloriskiasunnolla tarkoitetaan asuntoa tai rakennusta, jossa on havaittu ilmeinen palonvaara tai muu onnettomuusriski. Tavallisesti paloriskiasuntoja yhdistää suuri tavaramäärä, joka voi tulipalon syttyessä aiheuttaa palon nopean leviämisen ja pahimmassa tapauksessa myös estää asukkaan poistumisen asunnosta. Suuri tavaramäärä voi myös vaikeuttaa tai hidastaa huomattavasti pelastustoiminnan suorittamista sekä vaarantaa pelastus- ja ensihoitohenkilöstön turvallisuutta.

Onnettomuuksien ennaltaehkäisyssä korostuvat valvontatoiminnan lisäksi väestön turvallisuusviestintä ja -koulutukset. Turvallisuusviestinnän yhtenä tarkoituksena on vahvistaa yksilöiden, yhteisöjen ja yritysten omia valmiuksia huolehtia turvallisuudestaan. Turvallisuuskoulutusten kautta henkilöt kehittyvät omatoimisessa varautumisessa ja onnettomuustilanteiden ennaltaehkäisyssä sekä saavat valmiuksia onnettomuustilanteissa toimintaan.

3.4 Julkisen talouden heikkeneminen

Maailmanlaajuinen talouden taantuma, julkisen talouden heikkeneminen ja kansalaisten taloudellisen eriarvoisuuden lisääntyminen aiheuttavat haasteita myös Uudenmaan alueella. Heikentynyt taloudellinen tilanne näkyy pelastuslaitoksen toiminnassa toiminnan tehostumisena sekä voimavarojen tarkempaan hyödyntämisenä ja kohdentamisena. Poliittiset päätökset, julkinen rahoitus ja pelastustoimen koulutuspoliittiset ratkaisut vaikuttavat resurssien saatavuuteen. (5)

Onnettomuuksien ehkäisyn osalta julkisen talouden heikkeneminen voi tarkoittaa muun muassa asiakaskohderyhmien tarkempaa rajaamista, priorisointia sekä digitaalisten palveluiden kehittämistä. Tiedolla johtamisen merkitys korostuu ja sen kehittämiseen ja resursointiin tulee kiinnittää huomiota.

Tiukentuvat budjetit saattavat vaikeuttaa uusien virkojen avaamista ja näin heikentää palvelutuotannon vastaamista ja kehittämistä kasvavaan tarpeeseen nähden. Ilman riittävää henkilöstön ja käytettävissä olevien varojen tuomaa liikkumavaraa esimerkiksi erilaisten kehitysprojektien suunnittelu ja toteuttaminen käyvät haastaviksi kaiken resurssin keskittyessä tiukasti palvelutuotannon ylläpitämiseen. Yhä suuremmaksi kasvavat työmäärät ilman riittävää resursointia johtavat myös nykyisen henkilöstön työhyvinvoinnin heikkenemiseen ja pahimmillaan huomattavaan laskuun, joka osaltaan heikentää kaikkea pelastuslaitosten toimintaa entisestään. (5)

3.5 Sosiaalisen ja yhteiskunnallisen eriarvoistumisen kasvu

Sosiaalisen ja yhteiskunnallisen eriarvoistumisen kasvu näkyy muun muassa syrjäytymisen, köyhyyden, pitkäaikaistyöttömyyden ja päihdeongelmien keskittymisenä tiettyihin väestöryhmiin. Alueellisen eriarvoistumisen lisääntyminen voi johtaa huono-osaisuuden keskittymiseen tiettyihin kaupunginosiin. Eriarvoistuminen voi lisätä myös pelastustoimen ja ensihoidon ammattihenkilöihin kohdistuvaa epätyypillistä käyttäytymistä. (5)

Taloudellinen eriarvoistuminen lisää poikkeavuuksia myös turvallisuuden tunteessa ja turvallisuusosaamisessa. Tämä voi näkyä esimerkiksi asumiseen liittyvien turvallisuusriskien korostumisena sekä tiedostettuna tai tiedostamattomana piittaamattomuutena hyviä turvallisuusasenteita kohtaan. (5)

Eriarvoistumisen hidastamisen keskiössä korostuvat esimerkiksi onnettomuuksien ehkäisytyön riskiperusteinen kohdentaminen, yhteisöllisyyden rakentaminen ja viranomaisen näkyvyyden lisääminen positiivisissa asiayhteyksissä. Myös tiiviillä viranomaisyhteistyöllä sekä alueellisilla yhteistyörakenteilla voidaan vaikuttaa ennaltaehkäisevästi tunnistettuihin riskitoimintamalleihin ja asenteisiin. (5) Esimerkiksi pelastuslaitosten ja sopimuspalokuntien läsnäolo sellaisten tapahtumien yhteydessä, jossa henkilön osallistuminen perustuu omaan tahtotilaan, lisäävät pelastuslaitosten ja yleisesti viranomaisstahon myönteistä mainetta ja luottamusta.

3.6 Teknologian kehitys

Teknologian nopea kehitys mahdollistaa uusien toimintamallien muodostamisen. Esimerkiksi ennakoivan turvallisuustyön kehittäminen teknologisten ratkaisujen avulla mahdollistaa tilastoinnin ja tutkimustiedon paremman hyödyntämisen. Toisaalta uusien järjestelmien, digitaalisten alustojen ja teknologioiden käyttöönotto on nopeaa, mikä heikentää mahdollisuuksia varautua mahdollisiin käytönaikaisiin ongelmiin. Tämän vuoksi teknologian kehitystä ja käyttäjäkokemuksia tulee seurata sekä henkilöstön osaamista kehittää. (5)

Teknologian integroituminen rakentamiseen lisää osaamisvaatimuksia sekä pelastustoiminnan että valvontatoimintaan osallistuvien pelastusviranomaisten kannalta niin rakennusvaiheessa olevien rakennusten kuin rakennetun ympäristönkin osalta. (5) Teknologian kehitys on keskeisessä roolissa myös asumisen turvallisuudessa, jossa paloturvallisuuteen vaikuttavat oleellisesti muun muassa täyssähköisten kulkuvälineiden, aurinkopaneelien ja litiumakkujen yleistymisen. (9)

Pelastuslaitoksen tekemän palontutkinnan avulla saadaan tietoa tulipalojen syttymissyistä ja palon mahdollisesta leviämisestä. Palontutkinnasta saadun tiedon avulla voidaan ennaltaehkäistä samanlaisten tilanteiden toistumista ja vähentää

tulipalosta aiheutuvia vahinkoja niin onnettomuuksien ehkäisyyden välityksellä kuin pelastustoiminnan taktisenkin toteutuksen kautta.

Teknologisen kehityksen myötä riippuvuudet muun muassa viestiliikennekanavista ja eri järjestelmien toimintakuntoisuudesta lisääntyvät. (5) Toiminnan teknologisoituessa tulee varautua toiminnan jatkuvuuteen myös silloin, jos keskeisimpien järjestelmien toimintaan tulee häiriöitä. Toisaalta eri järjestelmien, alustojen ja medioiden käytön yleistyttyä, niitä voidaan hyödyntää mm. turvallisuusviestinnässä, valvontatoiminnassa sekä erilaisten viranomaisyhteistöiden välineinä.

3.7 Ilmastonmuutos

Ilmastonmuutoksen aiheuttamista riskeistä Uudellamaalla korostuu etenkin sään ääri-ilmiöiden, kuten myrskyjen, rankkasateiden ja tulvien lisääntyminen. Myös lämpötilojen nousu ja pidemmät kuivat jaksot ovat lisänneet haasteita, kun esimerkiksi maastopalojen riski on kasvanut. (3)

Pelastustoimen asiakkaita tulee opastaa varautumisessa sään ääri-ilmiöihin ja niiden aiheuttamiin riskeihin. Tähän on syytä kiinnittää huomiota ennakoivasti osana turvallisuusviestintää, ohjausta, neuvontaa ja niiden suunnittelua. Uudenmaan alueella turvallisuusviestinnässä on tärkeä ottaa huomioon eroavaisuudet kaupunkilaisten sekä maaseudulla asuvien omatoimisessa varautumisessa. (5) Ohjausta ja neuvontaa asiaan liittyen tarjoaa mm. päivystävä palotarkastaja.

Uudellamaalla panostetaan erilaisiin vapaa-ajan palveluihin ja alueella on suuria yleisötapahtumapaikkoja. Sään ääri-ilmiöiden aiheuttamat erityiset riskitekijät mm. tilapäisten rakenteiden ja laajojen alueiden aluesuunnittelun osalta huomioidaan yleisötilaisuuksien ohjauksessa ja neuvonnassa sekä valvonnassa jo ennen tapahtumaa, että tapahtuman aikana.

Pelastuslaitosten antama neuvonta rakennushankkeiden aikana pyrkii osaltaan parantamaan myös Uudenmaan alueen infrastruktuurin resilienssiä esimerkiksi yhä haastavammiksi käyvissä sääolosuhteissa. Sään ääri-ilmiöiden aiheuttamat käytännön haasteet, kuten esimerkiksi kaupunkitulvat, pyritään huomioimaan jo suunnitteluvaiheessa.

3.8 Muuttunut turvallisuusympäristö

Euroopassa käytävä sota sekä maailmanlaajuisesti levinnyt koronapandemia ovat keskeisempiä turvallisuusympäristöön ja väestön kriisinkestävyyteen vaikuttaneita tekijöitä. (5)

Toimintaympäristön muutos edellyttää eri viranomaisten yhteistyötä sekä toiminta- ja suorituskyvyn vahvistamista kansallisen turvallisuuden varmistamiseksi. Yhteiskunnan kriisinkestävyttä ylläpidetään luottamuksen säilymisellä viranomaisten toimintaa kohtaan. Luottamus syntyy päivittäisissä kohtaamisissa ja siitä, että viranomaiset hoitavat vastuullaan olevat tehtävät tehokkaasti, hyvän hallinnon periaatteita noudattaen sekä kohtelevat kaikkia ihmisiä yhdenvertaisesti ja kunnioittavasti.

(5)

Turvallisuusympäristön osalta onnettomuuksien ehkäisyssä korostuu väestön resilienssin tukeminen. Toimintaa tehdään mm. aktiivisella turvallisuusviestinnällä, -koulutuksilla ja esillä ololla niin erilaisissa tapahtumissa kuin vaikkapa sosiaalisessa mediassa. Kriittisen infrastruktuurin toimintavarmuutta tuetaan ohjauksen ja neuvonnan keinoin yhteistyössä toiminnanharjoittajien kanssa, mutta myös kohdistettujen valvontatoimenpiteiden, kuten määräaikaisten palotarkastusten kautta.

4. Toimintaympäristöstä nousevat tarpeet riskianalyysin näkökulmasta ja niihin kohdistetut toimenpiteet

Seuraavassa taulukossa esitetään onnettomuuksien ehkäisyn toimenpiteitä ja palvelutarpeita HIKLU-yhteisen riskianalyysin pohjalta muodostuneille onnettomuustekijöille.

Onnettomuustekijä	Toimintaympäristön vaikutus	Onnettomuuksien ehkäisyn toimenpiteet ja palvelutarpeet
<p>Rakennuspalot ja rakennuspalovaarat asuinrakennuksissa</p>	<p>Tyypillisimmin syynä ihmisen toiminta. Noin viides tapauksista koneen tai laitteen viasta johtuvia.</p> <p>Onnettomuustilastojen perusteella yöaikaan sattuva rakennuspallo on seurauksiltaan vakavampi kuin päiväsaikaan.</p> <p>Rajoittunut toimintakyky ikääntyvillä ja erityisryhmillä voi lisätä syttymän todennäköisyyttä ja seurausten vakavuutta.</p> <p>Vieraskielisen väestön määrä kasvaa ja heidät tavoitetaan muuta väestöä heikommin.</p> <p>Kulttuuriset erot turvallisuusasenteissa ja -osaamisessa.</p> <p>Uudenlainen teknologia kodeissa lisääntyy.</p>	<p>Asuinrakennusten paloturvallisuuden itsearviointi ja valvontakäynnit.</p> <p>Nuohousvikailmoitusten sekä asuntojen riski-ilmoitusten käsittely.</p> <p>Asiakkaiden neuvonta ja päivystävä palotarkastaja.</p> <p>Turvallisuuskoulutus.</p> <p>Turvallisuusviestinnän saavutettavuus ja viestiminen selkokielellä sekä alueen yleisimmillä vierailiä kielillä.</p> <p>Teknologian hyödyntäminen turvallisuusviestinnässä.</p> <p>Viranomais- ja sidosryhmäyhteistyö.</p> <p>Palontutkinnasta saadun tiedon hyödyntäminen.</p>
<p>Muiden rakennusten rakennuspalot ja -vaarat</p>	<p>Tyypillisimmin syynä ihmisen toiminta sekä koneiden ja laitteiden vikatilat.</p> <p>Haastavan kaupunkirakentamisen kohteet yleistyvät.</p> <p>Ekologiset rakennusmateriaalit lisääntyvät.</p> <p>Tiheä kaavoittaminen ja haastava kaupunkirakentaminen voivat lisätä onnettomuuspaikan saavuttamisen haasteellisuutta.</p> <p>Uudet teknologiset innovaatiot lisääntyvät (mm. aurinkopaneelit, sähkökäyttöiset kulkuvälineet)</p>	<p>Valvontatoimenpiteet.</p> <p>Turvallisuuskoulutus.</p> <p>Asiakkaiden neuvonta ja päivystävä palotarkastaja.</p> <p>Turvallisuusviestinnän saavutettavuus ja viestiminen selkokielellä sekä alueen yleisimmillä vierailiä kielillä.</p> <p>Teknologian hyödyntäminen turvallisuusviestinnässä.</p> <p>Haastavien kohteiden sekä teknologian ja rakentamisen kehityksen huomioiminen asiantuntijalausuntoja annettaessa uudis- ja korjausrakentamisessa.</p>

		<p>Pelastustoiminnan edellytysten varmistaminen rakentamisen ja maankäytön suunnittelun ohjauksella.</p> <p>Pelastuslaitoksen ohjeista tiedottaminen ja sisällön kouluttaminen eri sidosryhmille.</p>
Maastopalot	<p>Tyypillisimmin syynä ovat grillaus, tahallaan sytytetyt palot, maastoon heitetyt savukkeet ja roskien poltto.</p> <p>Maastopalojen määrä ja vahinkojen laajuus vaihtelee huomattavasti sääolosuhteiden mukaan.</p>	<p>Asiakkaiden neuvonta ja päivystävä palotarkastaja.</p> <p>Yleisötilaisuuksien ja tapahtumien valvonta, kemikaalivalvonta, ilotulitevalvonta.</p> <p>Turvallisuuskoulutus.</p> <p>Turvallisuusviestinnän saavutettavuus ja viestiminen selkokielellä sekä alueen yleisimmillä vierailu- ja kielillä.</p>
Liikenneonnettomuudet	<p>Riskitekijöinä mm. Uudenmaan tiheä maantieverkosto, suuret liikennemäärät, korkeanopeuksiset väylät, maantietunnelit ja nopeasti muuttuvat talviolosuhteet.</p> <p>Syynä usein liikennevälineen kuljettajan inhimillinen virhe.</p> <p>Liikenneonnettomuuksiin liittyy aina lisäonnettomuuksien riski ja pelastajien kohonnut työturvallisuusriski.</p> <p>Liikenneonnettomuuksiin liittyy olennaisesti myös öljyvahinkojen riski.</p>	<p>Kohdennettu turvallisuusviestintä ja –koulutus toimimisesta onnettomuuspaikalla.</p> <p>Pelastustoiminnan edellytysten varmistaminen.</p> <p>Valvontakäynnit liikenteen ja liikkumisen kannalta merkittäviin kohteisiin.</p> <p>Ohjaus ja neuvonta pelastusviranomaisen toimivallan piirissä olevista asioista.</p> <p>Sidosryhmä- ja viranomaisyhteistyö.</p>
Vaarallisten aineiden onnettomuudet	<p>Tyypillisimmin vahinko, jonka seurauksena vaarallista ainetta joutuu ilmaan, maaperään, veteen tai rakenteisiin.</p> <p>Tilastollisesti onnettomuuksien määrä suhteessa teolliseen varastointiin ja käsittelyyn on Uudellamaalla verrattain vähäinen.</p> <p>Suurin osa onnettomuuksista tapahtuu yritystoiminnan harjoittamisen yhteydessä.</p> <p>Kuluttajien osuus vaarallisten aineiden onnettomuuksien aiheuttamisessa on hyvin pieni.</p>	<p>Vaarallisten kemikaalien valvonta rakennuksissa ja yleisötapahtumissa.</p> <p>Rakenteellisen paloturvallisuuden ohjaus ja neuvonta.</p> <p>Työmaavalvontakäynnit.</p> <p>Päivystävä palotarkastaja.</p> <p>Turvallisuusviestintä verkossa, mediassa ja sosiaalisessa mediassa.</p> <p>Sidosryhmä- ja viranomaisyhteistyö.</p>

5. Palveluiden kuvaus HIKLU-alueella

Luvussa 5 on kuvattu HIKLU-pelastuslaitoksilla toteutettavat onnettomuuksien ehkäisyn palvelut, joilla pyritään saavuttamaan tavoiteltu palvelutaso. Palvelut on jaettu viiteen osa-alueeseen: ohjaus, neuvonta ja turvallisuusviestintä, palontutkinta, yhteistyö onnettomuuksien ehkäisyssä, valvonta sekä muu onnettomuuksien ehkäisy ja ylimääräinen valvonta. Luvussa 4 mainittujen onnettomuustekijöiden lisäksi näillä palveluilla hallitaan ns. pienempien, mutta mahdollisten onnettomuustapahtumien aiheuttamia riskejä.

5.1. Ohjaus, neuvonta ja turvallisuusviestintä

5.1.1. Ohjaus ja neuvonta

Turvallisuusneuvonta

Turvallisuusneuvonnalla tarkoitetaan pelastuslaitoksen jokaiseen virkatehtävään kuuluvaa neuvontatyötä, joka yleensä kohdistuu yksittäiseen ihmiseen tai ihmisjoukkoon. Turvallisuusneuvonta on satunnaista, lyhytaikaista ja asiakaslähtöisestä tarpeesta annettavaa neuvontaa. Turvallisuusneuvontaa voidaan antaa esimerkiksi puhelimen ja sähköpostin välityksellä, palotarkastuskäynnin yhteydessä, kohdetutustumisilla, tarkkailtaessa turvallisuusharjoituksia tai erillisellä neuvontakäynnillä, jota ei katsota tarkastuskäynniksi tai koulutustilaisuudeksi. Pientalojen ja taloyhtiöiden paloturvallisuuden itsearviointia tuetaan opasmateriaaleilla ja muulla neuvonnalla.

Helsinki: Määritelmän mukaisesti neuvontaa annetaan kaikkien pelastuslaitoksen palveluiden yhteydessä ja asiakkaiden erikseen pyytäessä. Turvallisuuskouluttajat mm. neuvovat asiakkaita arjen turvallisuudessa, pelastussuunnitelman laatimisessa tai poistumisharjoitusten toteuttamisessa.

Sopimuspalokunnat osallistuvat asuintalojen itsearviointiin tekemällä turvallisuus-kävelyitä ja avustamalla itsearviointilomakkeen täyttämässä.

Asiakkaiden neuvonnan ja opastuksen tueksi tuotetaan ja ylläpidetään erilaisia ohjemateriaaleja, joita jaetaan asiakkaille sekä sähköisessä että fyysisessä muodossa.

Neuvontatyötä ei pääsääntöisesti kirjata Prontoon, mutta sitä toteutetaan käytännössä aivan jatkuvasti, lukuisia kertoja päivässä.

Päivystävä palotarkastaja

Pelastuslaitoksen päivystävä palotarkastaja antaa asiakkaille neuvontaa ja ohjausta puhelimitse ja sähköpostilla onnettomuuksien ehkäisyn palveluihin liittyen. Päivystävä palotarkastaja neuvoo esimerkiksi pelastussuunnitelmien ja ilmoituslomakkeiden laadinnassa ja kodin tai työpaikan turvallisuutta koskevilla kysymyksissä.

Rakentamisen suunnittelun ohjaus ja kaavalausunnot

Pelastuslaitokset tekevät yhteistyötä alueen kuntien rakennusvalvontojen kanssa ja toimivat paloturvallisuusasiantuntijoina rakentamisen suunnittelun ohjauksessa ja neuvonnassa myös rakennushankkeen suunnittelijoiden suuntaan. Uudiskohteiden ja merkittävien saneerauskohteiden osalta annetaan lausunto rakennuksen käyttöönotosta, jos rakennusvalvontaviranomainen on sitä rakennusluvassa edellyttänyt. Lausuntoa varten huomioidaan mahdollisen kohdekäynnin sekä asiakirjojen perusteella palo- ja käyttöturvallisuuteen sekä pelastustoiminnan edellytyksiin liittyvien ratkaisujen toteutus. Kohdekäynti suoritetaan yleensä ennen rakennusvalvonnan suorittamaa varsinaista käyttöönottotarkastusta.

Kuntia ohjataan myös kaavoitusvaiheessa ja pelastuslaitos voi antaa pyydettäessä kaavasta lausunnon.

Rakentamisen suunnittelun ohjauksessa ja kaavoituksessa pelastusviranomainen ottaa kantaa muun muassa:

- kohteen saavutettavuus suhteessa käytössä olevaan kalustoon (pelastusteiden ja varatiejärjestelyiden ohjeistus ja toteutus)
- sammutusreittien järjestelyt sekä pelastustoiminnan työturvallisuus
- sammutusveden saanti, riittävyys sekä hallinta kohteessa ja sen ympäristössä
- pelastustoimen laitteiden sijoittelu ja toteutus esimerkiksi paloilmittimen toteutuspöytäkirja, sammutuslaitteiston suunnitteluperusteet, savunpoiston järjestelyt, sammutusvesiputkistot, pelastustoimintaan käytettävät hissit ja viranomaisverkon kuuluvuus rakennuksessa.
- tilojen rakenteelliseen paloturvallisuuteen sekä käyttöturvallisuuteen

Pelastustoimen laitteet

Pelastustoimen laitteilla tarkoitetaan yleensä mm. automaattisia paloilmittimia, sammutuslaitteistoja, savunpoistojärjestelmiä, sammutusvesiputkistoja sekä poistumisvalaistusjärjestelmiä. Näiden laitteiden huolto- ja kunnossapitovastuu on aina kiinteistön omistajalla, haltijalla ja toiminnanharjoittajalla.

Pelastuslaitos valvoo laitteiden kunnossapitoa ja toimintaa pääasiallisesti määräaikaisen valvonnan yhteydessä sekä asiakirjavalvonnalla. Lisäksi valvotaan, että laitteiden käytettävyys on asianmukaisessa kunnossa. Pelastuslaitos myös antaa ohjausta laitteistojen suunnittelussa.

Automaattisten paloilmittimien erheelliset hälytykset työllistävät pelastuslaitoksia merkittävästi. Erheellisten palohälytysten vähentämiseksi pelastuslaitos lähettää korjauskehotuksen kiinteistöihin, joista on edeltävän 12 kuukauden aikana tullut vähintään kaksi erheellistä paloilmittimistä. Pelastuslaitos myös ohjaa ja neuvoo asiakkaita erheellisten paloilmittimien vähentämisessä. Kolmannesta ja siitä seuraavista 12 kuukauden aikana tapahtuvista erheellisistä paloilmittimistä pelastuslaitos voi laskuttaa hälytyksistä pelastuslautakunnan vahvistaman laskutustaksan mukaisesti.

Helsinki: Pelastuslaitos antaa ohjausta ja neuvontaa pelastustoimen laitteiden ylläpitoon liittyen sekä valvoo, että laitteet pidetään toimintakunnossa sekä huolletaan ja tarkastetaan asianmukaisesti. Pelastuslaitos ylläpitää hätäkeskukseen liitettyjen automaattisten paloilmittimien ja sammutuslaitteistojen kohdekortteja ja avainsäilöjä. Lisäksi käsitellään erheellisiä paloilmittimistä sekä tehdään niihin liittyviä korjauskehotus- ja laskutuspäätöksiä.

Pelastuslaitos on tehostanut erheellisiin palohälytyksiin liittyvää viestintää niistä aiheutuvien tehtävien määrän vähentämiseksi. Yhteyttä otetaan erityisesti sellaisiin paloilmittimikohteisiin, joissa erheellisiä hälytyksiä tapahtuu keskimääräistä enemmän.

5.1.2. Turvallisuusviestintä

Turvallisuusviestinnällä tarkoitetaan toimenpiteitä, jolla pyritään parantamaan ihmisten ja organisaatioiden turvallisuusosaamista, -asenteita ja -käyttäytymistä. Turvallisuusviestintää voidaan tehdä useilla erilaisilla keinoilla, kuten neuvonnalla, koulutuksella tai viestinnällä. Turvallisuusviestintää toteutetaan sekä erillisinä toimenpiteinä että integroituna muuhun pelastuslaitoksen palvelutuotantoon.

Turvallisuusviestinnän tavoitteena on, että ihmiset ja organisaatiot kykenisivät:

- tunnistamaan riskejä
- ehkäisemään onnettomuuksia ennalta
- varautumaan erilaisiin onnettomuuksiin ja häiriötilanteisiin
- toimimaan oikealla tavalla onnettomuuden tai häiriötilanteen sattuessa
- toipumaan tapahtuneista onnettomuuksista tai häiriötilanteista

Turvallisuusviestinnän toteuttaminen perustuu pelastuslain 27 §:ssä pelastuslaitokselle asetettuun tehtävään.

Helsinki: Päätoimisen onnettomuuksien ehkäisyn henkilöresurssin lisäksi myös muu pelastuslaitoksen henkilöstö osallistuu turvallisuusviestintään. Lisäksi turvallisuusviestintää toteuttaa 14 helsinkiläistä sopimuspalokuntaa.

Turvallisuuskasvatus

Turvallisuuskasvatus on opetusta ja ohjausta, jolla pyritään kehittämään lasten ja nuorten turvallisuustietoja, -taitoja ja -asenteita.

Helsinki: Turvallisuuskasvatuksen keskeiset kohderyhmät ovat esikoululaiset, nelosluokkalaiset ja kahdeksaluokkalaiset. Turvallisuuskasvatusta toteutetaan näille ryhmille vakiintuneiden toimintamallien mukaisesti. Määrällisesti pyritään tavoittamaan yhteensä noin 6 500 näihin ikäryhmiin kuuluvaa lasta.

Pelastuskoulun oppilaat osana turvallisuusviestinnän opintojaan samoin kuin sopimuspalokunnat osallistuvat esiopetusikäisten toimintamalliin toteuttamalla päiväkotijäsen- ja leikkipuistovierailuja. Nelosluokkalaisten turvallisuusoppitunteja toteuttavat toimintamalliin perehdytetyt palomiehet. Kahdeksaluokkalaisten opetetaan valtakunnallisen NouHätä!-konseptin mukaisesti.

Lasten ja nuorten luvattomaan tulenkäsittelyyn puututaan moniviranomaisyhteistyönä toteutettavan Tulipysäkki-toimintamallin avulla.

Osana pelastuslaitoksen turvallisuuskasvatusta ja työnantajakuvan rakentamista tarjotaan TET-harjoittelupaikkoja peruskoulun 8. ja 9. luokan oppilaille.

Vuonna 2026 on tarkoitus pilotoida työvuorojen vierailuita nuorisotaloilla. Toimintamallin laajuus ja käytännön toteutus suunnitellaan tarkemmin 2026 alkuvuoden aikana.

Muilla lapsi- ja nuorisoryhmille voidaan toteuttaa turvallisuuskasvatusta erillisen harkinnan perusteella.

Turvallisuuskasvatuksen osalta operatiivisen henkilöstön sekä pelastajaoppilaiden osallistumismahdollisuus vaikuttaa merkittävästi suunnitelman toteutumiseen ja tämän resurssin käytettävyyteen liittyä joitain epävarmuuksia.

Sopimuspalokunnat toteuttavat palokuntanuorisotyötä 7-17 -vuotiaille. Kyse on säännöllisestä turvallisuuskasvatuksesta ja palokuntanuoret toimivat myös turvallisuusasenteiden ja -osaamisen levittäjinä omissa viiteryhmissään.

Turvallisuuskoulutus

Pelastuslaitoksen turvallisuuskoulutus on suunnitelmallista ja kohdennettua opetusta ja ohjausta, jolla pyritään aikuisten turvallisuustietouden ja -osaamisen kehittämiseen.

Helsinki: Turvallisuuskoulutusta toteutetaan kumppanuusperusteisesti sekä reaktiivisesti erityisesti Helsingin kaupungin eri toimialoille sekä hoito-, opetus- ja kasvatustalouden toimijoille. Lisäksi on avointa koulutustarjontaa, johon voivat osallistua kaikki halukkaat. Palomuseon ennalta sovitut ryhmävierailut kirjataan Prontossa myös koulutustapahtumiksi.

Koulutusta tarjotaan sekä lähi- että etätoteutuksena. Paloturvallisuutta voi opiskella myös verkkokoulutusmateriaalin avulla.

Turvallisuuskoulutuksen keinoin pyritään tavoittamaan noin 10 000 aikuista. Isoin kohderyhmä ovat sosiaali- ja terveydenhuoltoalan ammattilaiset, joiden osuus koulutettavista on noin 30 %.

Turvallisuuskoulutuksista kerätään jatkuvasti asiakaspalautetta, jolla pyritään selvittämään asiakkaiden kokemusta koulutusten laadusta ja hyödyllisyydestä sekä palvelun sujuvuudesta.

Sopimuspalokunnat tarjoavat koulutusta taloyhtiöille, asukasyhdistyksille ja muille vastaaville toimijoille erityisesti ilta- ja viikonloppuaikoina.

Yleisötilaisuuksissa toteutettava sekä muu suurelle yleisölle suunnattu turvallisuusviestintä

Yleisötilaisuuksilla tarkoitetaan tässä yhteydessä ennalta suunniteltuja tapahtumia, joissa osallistujien osallistuminen on pääosin vapaaehtoista ja oma-aloitteista. Tavallisesti osallistujia on määrällisesti paljon. Yleisötilaisuuksien turvallisuusviestinnällä pyritään vaikuttamaan mielikuviin ja herättämään turvallisuusajattelua. Ylei-

sötilaisuuksien luonteen perusteella pyritään ja pystytään viestimään suurelle määrälle osallistujia pieni tarkoin valittu aihealue ja välittämään osallistujille turvallisuustietoja, -ohjeita ja -neuvoja.

Mediaviestintä tarkoittaa turvallisuusaiheisten viestien välittämistä erilaisilla media- ja joukkoviestimillä (radio, tv, elokuvat, www-sivut, lehdistö, sosiaalinen media, sähköiset ja paperiset tiedotteet sekä muut vastaavat menetelmät). Lisäksi sillä tarkoitetaan esimerkiksi sosiaalisessa mediassa tapahtuvaa vaikuttamista. Se voi olla koko alueen väestöä koskevaa yleistä turvallisuusasioiden informoimista tai se voi kohdistua johonkin rajatumpaan kohderyhmään. Sitä voidaan käyttää myös esimerkiksi erilaisten turvallisuuteen kielteisesti vaikuttavien uusien ilmiöiden ja havaintojen esilletuomisessa ja näiden aiheuttamien haittavaikutusten ennaltaehkäisemisessä.

Helsinki: Vuonna 2026 osallistutaan HIKLU-yhteistyönä Tuusulassa pidettävään ammattiin opiskelevien nuorten Taitaja-tapahtumaan 18.-21.5.2026. Varaudutaan osallistumaan myös pormestarin asukasilloihin, joiden konseptia uudistetaan parhaillaan, sekä Helsinki-päivään 12.6. Lisäksi erillisen harkinnan perusteella voidaan osallistua muiden toimijoiden järjestämiin yleisötilaisuuksiin ja tapahtumiin, mikäli tapahtuman luonne ja kohderyhmä arvioidaan tarkoituksenmukaiseksi.

Palomuseossa kahdesti viikossa järjestettävät avoimet yleisöpäivät luetaan myös yleisötilaisuuksiksi. Pelastusasemilla ei järjestetä vierailuja tai avoimien ovien tapahtumia vuonna 2026.

Sopimuspalokunnat ovat aktiivisia toimijoita omilla alueillaan ja osallistuvat erilaisiin paikallisiin tapahtumiin esittelemällä toimintaansa ja kalustoaan, sekä järjestämällä erilaisia turvallisuusviestinnällisiä toimintoja. Huhtikuussa järjestettävät Lapsimessut ovat yleisömäärällisesti yksi sopimuspalokuntien vuoden isoimmista tapahtumista. Enin osa sopimuspalokunnista osallistuu Päivä paloasemalla –tapahtumaan toukokuussa järjestämällä avoimien ovien päivän. Tämä tapahtuma kerää yleensä runsaasti yleisöä.

Turvallisuusviestintä julkaisee postauksia @kouluttajat.stadinbrankkari instagram-tilillä sekä ylläpitää pelastuslaitoksen internet- ja intranet-sivustoa riskienhallinnan palveluiden osalta. Muuta mediaviestintää voidaan tehdä erillisen harkinnan perusteella. Pääosan pelastuslaitoksen viestinnästä suunnittelee ja toteuttaa erillinen turvallisuus- ja varautumisviestintäyksikkö, joka toimii osana toimialan yhteisten palvelujen viestintä ja osallisuus -palveluita. Näin ollen se ei sisälly tähän onnettomuuksien ehkäisyn suunnitelmaan. OE-palvelut tekevät kuitenkin tiivistä yhteistyötä viestinnän kanssa.

5.2. Palontutkinta

Palontutkinta on pelastuslaitoksen lakisääteinen tehtävä ja sen tavoitteena on onnettomuuksien ehkäiseminen ja vahinkojen rajoittaminen sekä pelastustoiminnan kehittäminen.

Palontutkinnassa arvioidaan tulipalon syttymissyy, tapahtumaan vaikuttaneet taustatekijät, tapahtuman laajempi vaikutus, vahinkojen suuruus, merkitys ja vaikuttaneet tekijät sekä pelastustoiminnan kulku. Palontutkinnan toteutukseen ja laajuuteen vaikuttaa tulipalon seurausten vakavuus. Pelastuslaitosten on myös seurattava onnettomuusuhkien sekä onnettomuuksien määrän ja syiden kehitystä. Onnettomuuskehityksen seurannan ja analysoinnin tulokset velvoittavat pelastuslaitosta ryhtymään tarvittaviin onnettomuuksia ennaltaehkäiseviin toimenpiteisiin.

Helsinki: Kaikista tulipaloista suoritetaan palontutkinta pelastuslain mukaisesti. Palontutkintaan osoitettavat resurssit päätetään vuosittain onnettomuuksien ehkäisyn ja palontutkinnan suunnitelmissa. Palontutkinnasta laaditaan vuosittain päivitettävä suunnitelma, jossa määritellään palontutkinnan laadulliset ja määrälliset tavoitteet, tutkinnan painopisteet ja resurssit sekä toiminnan kehittämiskohteet. Palontutkinnasta saatavia tietoja hyödynnetään suunnitelmallisesti ja säännöllisesti onnettomuuksien ehkäisyssä ja palotoiminnan kehittämisessä. (10)

Helsingin valvontatoiminnan puutteellinen kokonaisresurssi on johtanut siihen, että palontutkinnan toiminto on jo useamman vuoden joutunut toimimaan erityisen vajalla miehityksellä. Tekijöiden määrää on onnistuttu lisäämään vuoden 2025 jälkimmäisellä puoliskolla, mutta merkittävä osa tästä uudesta panoksesta on kulunut uusien tekijöiden perehdyttämiseen. Vuoden 2026 aikana on tarkoitus lisätä toiminnon resurssia entisestään mm. nimittämällä päätoiminen toimintovastaava.

5.3. Yhteistyö onnettomuuksien ehkäisyssä

Pelastuslaitoksen tulee onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja turvallisuuden ylläpitämiseksi toimia yhteistyössä muiden viranomaisten sekä alueella olevien yhteisöjen ja asukkaiden kanssa sekä osallistua paikalliseen ja alueelliseen turvallisuus-suunnittelu -työhön (Pelastuslaki 41 § 1 mom.)

Edellä mainittuja muita viranomaisia ovat esimerkiksi rakennusvalvontaviranomaiset, kaavoitusviranomaiset, ympäristöterveydenhuollon viranomaiset, poliisi ja sosiaali- ja terveysturvaviranomaiset. Yhteistyötahona ovat lisäksi nuohoojat ja pelastusliitot. Myös kolmas sektori on tärkeä yhteistyökumppani.

Yhteistyö sisältää myös paikallisen ja alueellisen turvallisuuden kehittämisen yhteistyössä Uudenmaan alueen kuntien kanssa. Alueen kaupunkiympäristön kas-

vunopeuden ja toimintaympäristön muutosten vuoksi on erityisen tärkeää olla aktiivisesti mukana turvallisuussuunnittelussa mahdollisimman etupainotteisesti. Lisäksi palvelukohtaisesti tehdään tarpeen mukaan yhteistyötä esim. kuntien lastensuojelun, sosiaali- ja kriisipäivystyksen, valvontaeläinlääkärien, ympäristöviranomaisten ja Puolustusvoimien kanssa.

HIKLU-alueen pelastuslaitokset tekevät aktiivista yhteistyötä onnettomuuksien ehkäisyn kehittämiseksi. Valvonnalla ja turvallisuusviestinnällä on molemmilla omat HIKLU-työryhmänsä, jotka kokoontuvat kuukausittain.

Pelastuslaitosten kumppanuusverkosto on merkittävä pelastuslaitosten yhteistyöverkosto. Onnettomuuksien ehkäisyn osalta kumppanuusverkosto tekee yhteistyötä muun muassa valvontatoiminnan, turvallisuusviestinnän, kemikaalivalvonnan sekä yleisötapahtumien valvonnan osalta. Kumppanuusverkostossa pelastuslaitokset yhdenmukaistavat valvonnan ja viestinnän käytänteitä sekä asiakasohjeita.

Yhteistoiminta- viranomaiset	Yhteistyön rajapinnat											Pelastustoiminnan edellytykset	Ilmoitusvelvollisuudet muille viranomaisille			
	Yhteisvalvontakäynnit	Yleisötapahtumat	Asumisturvallisuus	Palontutkinta	Patoturvallisuus	Paloilmoitinlaitteet	Sammutuslaitteistot	Nuohoojien viikailmoitukset	Kemikaaliturvallisuus	Öljysäiliön turvallisuus	Eläinten hyvinvointi				Sähköturvallisuus	
Ensihoidosta vastaava	x	x	x												x	Kunnalliset
Kaavoittaja			x						x					x		
Kunnan eläinlääkäri	x		x								x				x	
Muut pelastuslaitokset		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	
Rakennusvalvonta	x	x	x	x		x	x		x	x		x	x	x	x	
Sosiaaliviranomainen	x		x												x	
Ympäristöterveysvalvonta	x	x	x						x		x				x	
Ympäristönsuojelu	x	x	x						x	x					x	
AVI	x	x							x						x	
ELY	x				x				x	x				x	x	
Hätäkeskuslaitos						x	x									
OTKES				x												
Poliisi	x	x	x	x					x					x	x	
Puolustusvoimat	x													x		
Trafi	x								x					x		
Tukes	x	x				x	x		x				x	x	x	
Tulli	x															
Nuohoojat	x		x					x								
Tarkastuslaitokset	x					x	x		x	x		x	x			

Taulukko 1: Pelastuslaitosten yhteistyötahot (22)

Helsinki: Pelastuslaitos osallistuu aktiivisesti viranomaisyhteistyöhön sekä alueelliseen ja paikalliseen turvallisuussuunnittelutyöhön. Säännöllistä yhteistyötä ja tie-

donvaihtoa ylläpidetään muun muassa Helsingin kaupungin kaupunkiympäristötoimialan ja poliisin kanssa. Yhdenmukaisia toimintatapoja viranomaisyhteistyökumppanien ja muiden pelastuslaitosten kanssa edistetään vuorovaikutteisesti.

Toiminnoissa viranomaisyhteistyö näkyy päivittäisissä työtehtävissä. Pelastuslain mukaisia tarkastuksia rakennushankkeen aikana toteutetaan yhteistyössä rakennusvalvonnan kanssa. Kaikki saapuvat paloriski-ilmoitukset käsitellään kahden viikon kuluessa ilmoituksen saapumisesta ja valvontaa toteutetaan kaikkiin riskiarvion perusteella sitä vaativiin kohteisiin. Kaikki nuohoojilta tulleet vikailmoitukset käsitellään ja tarjotaan kuntalaisille riskinarvion perusteella neuvontaa tai suoritetaan palotarkastus. (10)

5.4. Onnettomuuskehityksen seuranta

Pelastuslain mukaan pelastuslaitoksen tulee seurata onnettomuusuhkien sekä onnettomuuksien määrän ja syiden kehitystä ja niistä tehtävien johtopäätösten perusteella ryhtyä osaltaan toimenpiteisiin onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja niihin varautumiseksi sekä tarvittaessa tehdä esityksiä muille viranomaisille ja tahoille.

Helsinki: Onnettomuusseurantaa tehdään osana pelastustoimen riskianalyysi-, tutkimus- ja asiantuntijatyötä. Onnettomuuskehityksen seurannan painopisteitä ovat päivittäisten onnettomuuksien määrän, onnettomuusvahinkojen ja onnettomuuksien syiden seuraaminen, sekä uudenlaisia onnettomuusuhkia tai suuronnettomuusvaaraa aiheuttavien toimintaympäristön muutosten ja ilmiöiden tunnistaminen. Onnettomuuskehityksen seurannasta tehtyjä havaintoja ja johtopäätöksiä hyödynnetään erityisesti pelastuslaitoksen toiminnan suunnittelussa ja henkilöstön osaamisen kehittämisessä. Etenkin turvallisuusviestinnässä seurataan aktiivisesti muuttuvia trendejä ja ilmiöitä, jotta niihin voidaan tarvittaessa vastata kohdennetulla kampanjanomaisella viestinnällä, sekä koulutusmateriaalin kehittämisellä. Sekä valvonnan että TUVI:n osalta henkilöstön osaamista pyritään kehittämään ja osaamista kasvattamaan onnettomuuskehityksen seurannasta nousevien tarpeiden pohjalta.

5.5 Valvonta

Valvontatoiminnan tavoitteena on edistää hyvää turvallisuuskulttuuria alueella ja vähentää onnettomuuksista aiheutuvia omaisuus- ja henkilövahinkoja. Tavoitteena on valvoa, että rakennusten omistajat ja haltijat sekä toiminnanharjoittajat noudattavat pelastuslaissa määritettyjä velvollisuuksia. Valvontatoiminnalla pyritään

myös varmistamaan pelastustoiminnan ja ensihoidon toimintaedellytykset onnettomuustilanteessa. Valvontatoiminta sisältää pelastuslain mukaiset valvontatehtävät, kuten palotarkastukset ja asiakirjavalvonnan.

Valvonnan maksullisuus

Pelastuslaitokset perivät maksun palveluistaan kulloinkin voimassa olevan taksaluettelon mukaisesti. Palvelukohtainen taksaluettelo löytyy tämän suunnitelman liitteestä C. Liitteessä on lueteltuna kaikki aluepelastuslaitoksen maksulliset palvelut.

5.5.1 Määräaikainen valvonta

Määräaikaisessa valvonnassa valvotaan pelastuslain 2 ja 3 luvuissa säädettyjen yleisten ja rakennuksen omistajaa ja haltijaa sekä toiminnanharjoittajaa koskevien velvoitteiden noudattamista. Pelastusviranomaisen valvoo myös kemikaaliturvallisuuslain mukaista kemikaalien vähäiseen teolliseen käsittelyyn ja varastointiin sekä kemikaalien säilytykseen liittyviä velvoitteita.

Vastuu kohteen turvallisuudesta on aina kohteen omistajalla ja haltijalla sekä toiminnanharjoittajalla. Valvonnan tavoitteena on myös tukea neuvonnan ja ohjauksen keinoin toimijan omatoimista varautumista ja turvallisuuskulttuuria sekä korostaa kohteen omatoimisen varautumisen merkitystä turvallisuuden parantamisessa.

Määräaikainen valvonta suoritetaan tyypillisesti pistokoeluontoisella tarkastuskieroksella, asiakirjavalvonnalla sekä asiakkaan kanssa turvallisuusasioista keskustelemalla. Valvontaa voidaan perustellusta syystä toteuttaa myös pelkkien asiakirjojen perusteella suoritettavana asiakirjavalvontana.

Valvontaa suoritetaan riskiperusteisesti. Riskitason määrittämisen yhtenä määrittävänä tekijänä on kohdeluokittelu. Valvottavat kohteet on jaettu kohdeluokkiin niiden pääasiallisen käyttötavan ja toiminnan mukaan. Luokituksessa on hyödynnetty tietoa myös erityyppisten kohteiden omaisuus- ja henkilövahinkoriskeistä.

Määräaikaisen valvonnan perusteella laaditaan pöytäkirja. Kohteiden määräaikaisvalvonnan yhteydessä havaittuja puutteita valvotaan joko asiakirjavalvontana tai jälkivalvontakäynnillä kohteessa.

Helsinki: Määräaikaista valvontaa tehdään valvottaviin kohdeluokkiin (ks. liite 1) määräaikaisina palotarkastuksina.

Määräaikaisten palotarkastusten piirissä olevia kohteita valvotaan noin 850 vuoden 2026 aikana. Huolimatta määräaikaiseen valvontaan alustavasti varatuista resursseista palvelutuotannon todellinen suorituskyky tulee olemaan rajoittunut johdun mm. tietojärjestelmä uudistuksista (ks. luku 6).

Määräaikaista valvontaa tehdään riskiperusteisesti kohdentamalla intensiivisempää valvontaa korkeamman riskin kohteisiin. Riskiperusteisuutta toteutetaan siten, että valvottavat kohteet on jaettu kohdeluokkiin niiden pääasiallisen käyttötavan tai muun valvonnan suunnittelun kriteerinä olevan ominaisuuden perusteella (kts. liite 1). Mikäli kohde täyttää useamman kohdeluokan kuvauksen, valitaan sille korkeimpaan kriittisyysluokkaan määritelty kohdeluokka. Kohteen tarkastusväli riippuu kohdeluokalle määritellystä kriittisyysluokasta (1-5) sekä kohdekohtaisesta riskiluvusta, joka määrittellään palotarkastuksen yhteydessä omatoimisen varautumisen auditointimallia käyttäen. Tarkastusten määräväli vaihtelee yhdestä seitsemään vuoteen. Kohdeluokitus sekä eri kohdeluokkien kriittisyysluokat on esitetty liitteessä A ja kriittisyysluokkien kuvaukset sekä riskiluvun vaikutus tarkastusväliin liitteessä B.

Omatoimisen varautumisen auditointimallin manuaali on saatavilla pelastuslaitoksen Internet-sivuilla. Manuaali pitää sisällään tarkemman kuvauksen itse arviointimenetelmästä sekä arvioinnin kohteena olevista kriteereistä ja riskiluvun määräytymisestä. Organisaatioiden on mahdollista suorittaa myös itsearviointia auditointimallia käyttäen.

Omatoimisen varautumisen auditointimallista tullaan luopumaan OEJ:n käyttöönoton yhteydessä. Hankkeen aikataulusta riippuen Merlot-pohjainen valvontamalli tulee jatkumaan noin kahden ensimmäisen kvartaalin ajan vuonna 2026.

Asuinrakennusten valvonta

Pelastuslain 2 ja 3 luvun velvoitteet koskevat myös asuinrakennusten omistajia, haltijoita ja toiminnanharjoittajia. Valvontaa suoritetaan tarvittaessa asiakirjavalvontana asuinrakennusten paloturvallisuuden itsearviointilomakkeen perusteella tai valvontakäynnein. Asukkaille kohdennetaan myös turvallisuusviestintää, jonka avulla pyritään korostamaan asukkaiden omaa vastuuta turvallisuudesta ja tarjoamaan keinoja sen edistämiseksi.

Helsinki: Pelastuslaitoksen asuintalojen valvontaan kuuluvat valvontasuunnitelman mukaiset asuintalojen suorittamat itsearviointit sekä niiden pohjalta tehtävät palotarkastukset. Valvonnan tavoitteena on tukea asuintalojen turvallisuustyötä ja auttaa parantamaan asumisen turvallisuutta sekä saada tietoa siitä, missä asioissa asuintalot tarvitsevat pelastuslaitoksen tukea. Lisäksi suoritetaan ylimääräisiä palotarkastuksia perustuen muuhun riskinarvioon.

Asuintalolle tarkoitetut itsearviointikirjeet lähetetään vuosittain vaihtuville asuinalueille. Tavoitteena on kattaa koko kaupungin pelastussuunnitelmavelvolliset asuintalot kerran kymmenen vuoden syklin aikana. Kirje toimitetaan asuinrakennuksen vastuuhenkilölle (yleensä isännöitsijä tai rakennuksen omistaja). Itsearviointimateriaalit jaetaan kahteen ryhmään huoneistojen lukumäärän perusteella: pelastussuunnitelmavelvollisiin yli kahden huoneiston rakennuksiin sekä pientaloihin. Itsearviointilomake sisältää palo- ja poistumisturvallisuutta sekä häiriö- ja onnettomuustilanteisiin varautumista koskevia kysymyksiä.

Valvottaville asuinalueille tarjotaan neuvontaa ja turvallisuusviestintää. Koulutetut sopimuspalokunnat tarjoavat asuintaloille tukea itsearviointin tekemiseen ja korjausmääräysten noudattamiseen sekä muuta neuvontaa ja koulutusta pelastuslaitoksen tarpeiden mukaisesti.

Vuoden 2024 asuintalojen itsearviointikierron epäonnistui lomakkeiden postituksesta vastaavan yhteistyökumppanin virheen takia. Virheen seurauksena lokakuun 2024 lopulla yksikään itsearviointikirje ei ollut vielä lähtenyt yhteistyökumppanilta taloyhtiöille, vaikka pelastuslaitos oli ne asianmukaisesti valmistellut. Vuoden 2024 itsearviointilomakkeet lähetettiin osana vuoden 2025 arviointikierrosta.

Vuonna 2025 päästiin hyödyntämään vuoden 2024 aikana kasvatettua asuintalojen valvontaan kohdistettua resurssia ja asuintalojen tarkastusten määrää nostettiin merkittävästi. Samaa positiivista kehitystä jatketaan vuoden 2026 aikana.

Poistumisturvallisuusselvitysten käsittely

Pelastuslain 18 §:n mukaan toiminnanharjoittajalla hoitolaitoksissa, palvelu- ja tukiasumisessa ja muissa näihin verrattavissa kohteissa on velvollisuus huolehtia asukkaiden ja hoidettavien mahdollisuudesta poistua turvallisesti tulipalossa tai muussa vaaratilanteessa.

Pelastuslaitos valvoo edellä mainittujen kohteiden poistumisturvallisuuden tasoa valvontakäynneillä sekä arvioimalla toiminnanharjoittajan laatimaa poistumisturvallisuusselvitystä. Toiminnanharjoittaja voidaan myös velvoittaa toteuttamaan poistumiskoe poistumisjärjestelyjen toimivuuden ja poistumiseen kuluvan ajan todentamiseksi.

Poistumisturvallisuusselvitys tulee laatia ennen toiminnan aloittamista ja päivittää vähintään kolmen vuoden välein, tai kun toiminnassa tai tiloissa tapahtuu poistumisturvallisuuteen vaikuttavia muutoksia. Uudisrakentamisen yhteydessä rakentamismääräysten mukainen turvallisuusselvitys lähtökohtaisesti korvaa poistumisturvallisuusselvityksen.

Mikäli selvityksen perusteella arvioidaan, ettei kohteen poistumisturvallisuus täytä pelastuslain 18 §:n vaatimusta, toiminnanharjoittaja voidaan velvoittaa laatimaan poistumisturvallisuuden parantamisen toteuttamissuunnitelma. Suunnitelmassa määritellään toimenpiteet ja aikataulu, joilla toiminnanharjoittaja kehittää kohteen poistumisturvallisuutta. Tarvittaessa pelastusviranomainen voi antaa toiminnanharjoittajalle myös korjausmääräyksen esimerkiksi paloteknisen suojaustason parantamisesta poistumisturvallisuuden takaamiseksi.

Helsinki: Pelastuslaitos valvoo hoitolaitosten sekä palvelu- ja tukiasumisen kohteiden poistumisturvallisuutta. Poistumisturvallisuusselvityskohteita ovat muun muassa sairaalat, vanhainkodit, laitoshuollon kohteet, suljetut rangaistuslaitokset sekä palvelu- ja tukiasumisen kohteet, joissa asuvien toimintakyky on tavanomaista huonompi. Pelastuslaitokselle toimitetut poistumisturvallisuusselvitykset sekä niiden toteuttamissuunnitelmat ja päivitykset arvioidaan. Lisäksi valvotaan, että poistumisturvallisuuden parantamiseksi annettuja määräyksiä noudatetaan annetussa määräajassa. Toiminnanharjoittajille tarjotaan poistumisturvallisuuteen liittyvää ohjausta ja neuvontaa sekä tukea poistumisturvallisuusharjoitusten järjestämisessä. (10)

Helsingissä poistumisturvallisuusselvitysten ajantasaisuutta tarkastellaan määräaikaisten palotarkastusten yhteydessä. Vuonna 2026 POTS-kohteet otetaan yhdeksi määräaikaisen valvonnan painopisteistä. Tavoitteena on POTS-kohteiden selvitysten 100 %:an ajantasaisuus vuoden loppuun mennessä.

5.5.2 Muu/ylimääräinen valvonta

Pelastusviranomainen voi harkintansa perusteella tehdä valvontaa kohteisiin esimerkiksi riski-ilmoitusten perusteella. Riski-ilmoitukset voivat tulla esimerkiksi alueen asukkailta, toiminnanharjoittajilta tai muilta viranomaisilta. Pelastusviranomainen voi kohdentaa valvontaa myös muiden ilmoitusten, omien havaintojensa tai pelastuslaitoksessa valittujen teemojen mukaisesti.

Ilmoitus ilmeisestä palonvaarasta tai onnettomuusriskistä

Pelastuslain 42 §:n 2 momentin mukaisesti viranomaisten havaitessa virkatoimiensa yhteydessä tai muutoin saadessa tietää asunnossa tai rakennuksessa ilmeisen palonvaaran tai muun onnettomuusriskin, tulee heidän ilmoittaa asiasta pelastuslaitokselle. Ilmoitusvelvollisuus koskee myös kuntaa, muuta julkisyhteisöä ja näiden palveluksessa olevaa henkilöstöä sekä hoitolaitoksen ylläpidosta ja palvelu- ja tukiasumisen järjestämisestä huolehtivaa toiminnanharjoittajaa ja tämän palveluksessa olevaa henkilöstöä.

Valvonnan suorittamiseksi valitaan tarkoituksenmukainen valvontakeino, yleensä paikan päällä tehtävä palotarkastus. Ilmoituksesta riippuen asia voidaan joissakin tapauksissa käsitellä myös asiakirjojen perusteella tai neuvonnan ja ohjauksen keinoin. Korjaustoimenpiteiden suorittamista valvotaan tavanomaisin jälkivalvontamenettelyin.

Helsinki: Helsingin kaupungin pelastuslaitos tekee valvontaa myös vastaanotettujen ilmoitusten perusteella. Osana palvelutuotantoa käsitellään kaikki pelastusviranomaisen tietoon tulevat ilmoitukset. Muun muassa muiden viranomaisten lisääntynyt tietoisuus ja kyky tunnistaa ilmeinen palovaara, sekä pelastusviranomaisen suorittaman valvonnan tunnettavuuden kasvu ovat vaikuttaneet siihen, että palvelutarve on ollut tasaisessa kasvussa viime vuosien ajan. Palovaroittimia koskevan lakiuudistuksen odotetaan kasvattavan ilmoitusmäärää entisestään.

Yleisötapahtumat

Pelastusviranomainen valvoo yleisötapahtumien palo- ja henkilöturvallisuutta sekä tapahtumanjärjestäjän omatoimista varautumista ja pelastussuunnitelman laadintaa. Pelastussuunnitelmavelvoitteisten tapahtumien pelastussuunnitelmat arvioidaan. Lisäksi pelastussuunnitelman laadintaan ja tapahtuman turvallisuusjärjestelyihin liittyen annetaan neuvontaa ja ohjausta. Tapahtumaan suoritetaan tarvittaessa valvontakäynti.

Tapahtuman ollessa erityisen suuri tai muuten järjestelyiltään poikkeava, pelastusviranomainen pyrkii neuvomaan ja ohjaamaan tapahtumajärjestäjää jo suunnitteluvaiheessa, jotta pelastustoiminnan edellytysten ja omatoimisen varautumisen asianmukaisesta toteutumisesta voidaan varmistua.

Yleisötapahtumiin suoritetaan valvontakäyntejä riskiperusteisesti. Pelastusyksikkö ja ensihoito osallistuvat tarvittaessa valvontakäynnille. Lisäksi suurissa ja poikkeavissa tapahtumissa tehdään tarvittaessa tapahtuma-aikaista valvontaa.

Tilapäismajoitus

Tilapäismajoitusten osalta valvotaan toiminnan palo- ja henkilöturvallisuutta sekä rakennuksen omistajan ja haltijan sekä toiminnanharjoittajan omatoimista varautumista ja pelastussuunnitelman laadintaa.

Kohteisiin, joissa järjestetään tilapäismajoitusta, suoritetaan ilmoituksen perusteella asiakirjavalvontaa, ja tarvittaessa kohteeseen suoritetaan palotarkastus turvallisen majoittumisen edellytysten tarkastamiseksi. Valvontakäynnin tarpeellisuus perustuu riskinarviointiin.

Helsinki: Pelastuslaitos antaa yleisötapahtumien ja tilapäismajoitusten turvallisuuden suunnitteluun ja järjestämiseen liittyen ohjausta ja neuvontaa. Lakisääteiset yleisötapahtumien ja tilapäismajoituskohteiden pelastussuunnitelmat arvioidaan, niihin liittyvät ilmoitukset käsitellään ja kohteisiin tehdään tarvittavat päätökset ja lausunnot. Pelastussuunnitelmavelvollisiin yleisötapahtuma- ja tilapäismajoituskohteisiin tehdään palotarkastuksia riskiperusteisesti. Kemikaalilainsäädännön mukaisesti pelastuslaitos valvoo yleisötapahtumissa räjähteiden ja vaarallisten kemikaalien käyttöä erikoistehosteena sekä tilapäistä vähäistä vaarallisten kemikaalien teollista käsittelyä ja varastointia.

Pelastuslaitos osallistuu kaupunkiorganisaatiossa aktiivisesti kaupungin eri toimijoista ja viranomaisista koostuvan tapahtumien kenttäryhmän toimintaan. Pelastuslaitos osallistuu myös aktiivisesti valtakunnallisen tapahtumaturvallisuuden asiantuntijaverkoston työhön ja viranomaisten sekä tapahtuman järjestäjien välisten yhteistyöryhmien työhön. (10)

5.5.3 Kemikaalivalvonta

Kemikaalilainsäädännön valvonta

Pelastusviranomaisen valvoo vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain (390/2005, *kemikaaliturvallisuuslaki*) 115 §:n perusteella vaarallisten kemikaalien vähäistä teollista käsittelyä ja varastointia sekä kemikaalien säilytystä. Kemikaaliturvallisuuslain 24 §:n mukaan vaarallisten kemikaalien vähäistä teollista käsittelyä ja varastointia saa harjoittaa vain tekemällä siitä ilmoituksen pelastusviranomaiselle.

Lisäksi kemikaaliturvallisuuslain 115 §:n perusteella pelastusviranomaisen valvoo yksityiseen kulutukseen hyväksytyjen ilitulitteiden ja vähäistä vaaraa aiheuttavien pyroteknisten tuotteiden varastointia kaupan yhteydessä ja luovutusta yksityiseen kulutukseen sekä räjähteiden ja vaarallisten kemikaalien käyttöä erikoistehosteina yleisötilaisuuksissa tai yleisissä kokouksissa.

Kemikaalien vähäistä teollista käsittelyä ja varastointia sekä säilytystä harjoittaviin kohteisiin kohdistuu osaltaan myös pelastuslain mukaista määräaikaista valvontaa.

Ilmoitusvelvollisten kemikaalikohteiden valvonta

Pelastusviranomaisen tulee kemikaaliturvallisuuslain 25 §:n mukaisesti tehdä vaarallisten kemikaalien vähäisestä teollisesta käsittelystä ja varastoinnista päätös, sillä kemikaalien vähäistä teollista käsittelyä ja varastointia saa harjoittaa vain tekemällä siitä ilmoituksen. Päätös tehdään toiminnanharjoittajan toimittaessa kemikaaliturvallisuuslain 24 §:n mukaisen ilmoituksen. Päätöksessä voidaan asettaa ehtoja liittyen kemikaaliturvallisuuslain 2 luvun turvallisuusvaatimuksiin.

Kemikaaliturvallisuuslain 27a §:n perusteella pelastusviranomaisen on tarkastettava vaarallisten kemikaalien vähäistä teollista käsittelyä ja varastointia harjoittava tuotantolaitos ennen sen käyttöönottoa. Tarkastuksella valvotaan tuotantolaitoksen toimintatavat ja teknisen toteutuksen vaatimuksenmukaisuus sekä se, että tuotantolaitos on säännösten sekä asiasta tehdyn päätöksen mukaisessa kunnossa. Pelastusviranomaisen toimii ilmoitusta käsitellessään tarvittaessa yhteistyössä muiden viranomaisten, kuten TUKES:n kanssa, ja suorittaa laitoksiin tarvittaessa ennakkokatselmuksia.

Vaarallisten kemikaalien vähäistä teollista käsittelyä ja varastointia harjoittavan tuotantolaitoksen tai muun kohteen määräaikaissa valvonnassa kiinnitetään huomiota tuotantolaitoksen turvalliseen käyttöön, laitoksen rakenteiden, laitteistojen ja varusteiden huoltoon ja kunnossapitoon, henkilöstön koulutukseen ja opastukseen sekä onnettomuuksien ehkäisyyn ja pelastustoiminnan organisointiin.

Suuronnettomuusvaaraa aiheuttavien kohteiden valvonta

Kemikaaliturvallisuuslain 23 §:n mukaista laajamittaista kemikaalien teollista käsittelyä ja varastointia harjoittavien laitosten valvontaa suoritetaan yhteistyössä TUKES:in kanssa. Valvonnassa saatuja tietoja hyödynnetään suuronnettomuusvaarallisten tuotantolaitosten ulkoisen pelastussuunnitelman laadinnassa. Valvonnan yhteydessä pyritään varmistamaan, että kohteen turvallisuusselvityksessä ja sisäisessä pelastussuunnitelmassa on riittävät tiedot pelastuslaitoksen ulkoista pelastussuunnittelua varten.

Öljytorjuntavalmiuden valvonta

Pelastuslain 22 a-c §:n mukaisesti pelastuslaitoksen on valvottava alueellaan öljytuotteita sekä muita kemikaaleja varastoivien tai käsittelevien laitosten öljytorjuntavalmiutta. Öljytorjuntavalmiuden vaatimustaso määräytyy kohteessa varastoitavien tai käsiteltävien öljytuotteiden määrien perusteella. Ainemäärät ja niihin perustuvat velvollisuudet on määritelty pelastuslaissa.

Öljyntorjunnan osalta pelastuslaitokset tekevät tiivistä yhteistyötä toiminnanharjoittajien ja muiden viranomaisten kanssa. Pelastuslaitos antaa myös ohjausta ja neuvontaa öljyntorjuntaan liittyvissä kysymyksissä.

Pyroteknisten tuotteiden valvonta

Ilotulitteiden käyttöä, pyroteknisten tuotteiden varastointia kaupan yhteydessä sekä räjähteiden tai palo- ja räjähdysvaarallisten kemikaalien käyttöä erikoistehosteina valvotaan siten, kuin niistä kemikaaliturvallisuuslaissa säädetään.

Pyroteknisten tuotteiden kaupan varastoihin toimitetaan valvontakäynti vuosittain ajoittuen ilotulitteiden kaupan myyntisesonkeihin. Valvontakäynnillä varmistetaan, että varastointi- ja myyntipaikat ovat säännösten ja annetun päätöksen mukaiset.

Öljylämmityslaitteistot

Sumutuspolttimella varustettujen öljylämmityslaitteistojen turvallisuutta valvotaan suorittamalla öljylämmityslaitteistoon kohdennettu valvontakäynti kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun laitteiston omistaja on saattanut käyttöön otettavan öljylämmityslaitteiston pelastuslaitoksen tietoon.

Maanalaisille öljysäiliöille tulee suorittaa määräaikaistarkastukset 2, 5 tai 10 vuoden välein riippuen öljysäiliön kuntoluokasta, sijainnista ja kunnan ympäristömerkityksestä. Tarkastuksen suorittaa TUKES:n hyväksymä tarkastusliike.

Helsinki: Pelastuslaitos vastaa osaltaan vaarallisten kemikaalien teollisen käsittelyn ja varastoinnin turvallisuussäätelystä ja luvista kemikaalilainsäädännön mukaisesti. Tämä koskee sekä fysikaalista vaaraa aiheuttavia eli palo- ja räjähdysvaarallisia kemikaaleja että terveydelle ja ympäristölle vaarallisia kemikaaleja.

Kemikaalien vähäistä varastointia ja säilytystä valvotaan osana määräaikaista valvontaprosessia. Lisäksi kemikaalivalvontaan kuuluvat tilapäistä vaarallisten kemikaalien vähäistä teollista käsittelyä ja varastointia harjoittavien kohteiden kemikaalipäästösten tekeminen ja niihin liittyvät tarkastukset, maanalaisten polttoainesäiliöiden tarkastusten käsittelyt, öljylämmityslaitteistojen käyttöönottotarkastukset sekä ilotulitteiden varastoinnin ja myyntipisteiden lupakäsittely ja valvonta. Kaikki kemikaalivalvonnan tehtäväksi tulevat toimenpiteet käsitellään ja toiminnossa työskentelevät palotarkastajat osallistuvat aktiivisesti viranomais- ja sidosryhmien väliseen yhteistyöhön.

6. Muusta HIKLU-alueesta poikkeava toiminta: Helsinki

Mittaaminen ja seuranta

Helsingin kaupungin pelastuslaitos seuraa kuukausittain palvelutavoitteiden toteutumista. Tavoitteisiin liittyviä suoritekertymiä käsitellään useilla organisaatiotasolla laitoksen korkeinta johtoa myöten. Tulosten kertymistä mittaavaa tietoa ja tilan tiedon suhdetta tehtyyn vuosisuunnitelmaan hyödynnetään jatkuvasti osana päivittäisen työn ohjaamista. Työpanos pyritään onnettomuuksien ehkäisyssä hyödyntämään siten, että suunnitellut tavoitteet täyttyvät.

Keskeisimpiä suoriutumisen mittareita Helsingin pelastuslaitoksen onnettomuuksien ehkäisytoiminnassa ovat määräaikaisten palotarkastusten määrät, sekä turvallisuuspisteet. Yksi turvallisuuspiste muodostuu kohteen turvallisuustason parantamiseksi tehdystä toimenpiteestä, johon kohdistuu neljän tunnin työpanos.

Osana turvallisuuspisteiden muodostamista Helsingin kaupungin pelastuslaitos seuraa onnettomuuksien ehkäisy henkilöstön työajan jakautumista lakisääteistä tarkemmalla tasolla. Seuranta mahdollistaa tarvittaessa työajan jakautumisen vertailun, sekä suhteellisen tarkan tilannekuvan muodostamisen esimerkiksi eri toimintoihin kuluvista työaikamääristä.

Turvallisuusviestinnän tavoitteisiin kuuluu turvallisuuspisteiden kerryttämisen lisäksi valittujen ikä- ja ihmisryhmien tavoittaminen. Keskeisimpiä saavutettavia kohderyhmiä ovat esikoululaiset, neljäsluokkalaiset, kahdeksaluokkalaiset, sekä SOTE-henkilöstö.

Sekä valvonnan palveluiden että turvallisuuskoulutusten laatua seurataan asiakaskyselyn avulla. Valvontatoimenpiteiden vaikuttavuutta seurataan lisäksi valvontakohteiden riskilukujen kehityksellä. Riskiluvut määritellään määräaikaisen valvonnan yhteydessä.

Seuraavaan taulukkoon on kirjattu valvonnan ja turvallisuusviestinnän määrälliset tavoitteet vuodelle 2026

2026	Tavoite
Onnettomuuksien ehkäisyn turvallisuuspiisteet	10 000
Määräaikaisten palotarkastusten määrä	850
Tavoitetut esikoululaiset	1 750
Tavoitetut nelosluokkalaisten	1 750
Tavoitetut kahdeksaluokkalaisten	3 000
Tavoitettu Sote-henkilöstö	3 000
Koulutetut aikuiset	10 000

Seuraavaan taulukkoon on kirjattu valvonnan ja turvallisuusviestinnän määrälliset tavoitteet ja toteuma vuodelta 2025. Toteuma kattaa vuoden 3 ensimmäistä kvartaalia.

2025	Tavoite	Toteuma 2025
Onnettomuuksien ehkäisyn turvallisuuspiisteet	11300	11265
Määräaikaisten palotarkastusten määrä	1000	760
Tavoitetut alle kouluikäiset	1 000	1799
Tavoitetut alakouluikäiset	1 500	2402
Tavoitetut yläkouluikäiset	3 000	4683
Tavoitettu SOTE-henkilöstö	3 500	3000
Koulutetut aikuiset	10 000	11762

Seuraavaan taulukkoon on kirjattu valvonnan ja turvallisuusviestinnän määrälliset tavoitteet ja toteuma vuodelta 2024. Toteuma kattaa koko vuoden.

2024	Tavoite	Toteuma 2024
Onnettomuuksien ehkäisyn turvallisuuspiisteet	11300	9142
Määräaikaisten palotarkastusten määrä	1000	694
Tavoitetut alle kouluikäiset	1 750	1 986
Tavoitetut alakouluikäiset	1 750	1 790
Tavoitetut yläkouluikäiset	3 000	2 829
Tavoitettu SOTE-henkilöstö	3 500	2 940
Koulutetut aikuiset	10 000	13 450

Etenkin valvonnan tavoitteiden saavuttamista on merkittävästi vaikeuttanut mm. resurssipula. Uuden henkilöstön rekrytoimista jarruttaa Helsingin kaupungin linjaus, jonka seurauksena pelastuslaitoksen sisäiset HR- ja muut tukipalvelut on ajettu minimiin. Tukipalveluiden puuttuessa rekrytointi sitoo merkittävän määrän resursseja johtamisen eri tasoilta ja näin ollen esimerkiksi jatkuva rekrytointi ei ole mahdollista. Nykyisessä turvallisuustilanteessa Helsingin kaupungin pelastuslaitos ei voi myöskään rekrytoida sellaista henkilöstöä, jota ei ole etukäteen turvallisuusselvitetty.

On huomioitava, että tässä suunnitelmassa esitettävät turvallisuusviestinnän luvut käsittävät ainoastaan pelastuslaitoksen palvelutuotannon, minkä lisäksi lopulliseen Prontossa näkyvään toteumaan tulevat mukaan myös sopimuspalkokuntien tekevät suoritteet.

Sote-henkilöstön osalta on keskitytty isompien koulutuskokonaisuuksien valmisteluun, jotka toteutuvat vuonna 2026. Samoin tälle kohderyhmälle on valmistunut ja jalkautettu HIKLU-yhteisesti tuotettua videokoulutusmateriaalia poistumisturvallisuuteen liittyen. Videoiden avulla toteutunut itseopiskelu ei näy Pronto-toteumassa.

Kehitystyö

Kehitystyötä tehdään toimintamallien, työvälineiden ja materiaalien kehittämiseksi. Sekä alueellisen että valtakunnallisen yhdenmukaisuuden parantamiseksi kehitystyössä tehdään tiivistä yhteistyötä sekä Uudenmaan pelastuslaitosten että Pelastuslaitosten kumppanuusverkoston kanssa. Osa onnettomuuksien ehkäisyn suunnittelu- ja kehitystyöstä tehdään pelastuslaitoksen omassa onnettomuuksien ehkäisyn johtamisen tiimissä, joka on huomioitu resursseissa muun työn alla. Tarvittavan kehitystyön määrän arviointia vuodelle 2026 vaikeuttaa mm. tulevat tietojärjestelmä uudistukset.

Tietojärjestelmä uudistukset

Osana valtakunnallista kehitystyötä vuoden 2026 aikana tullaan toteuttamaan useita eri tietojärjestelmä uudistuksia. Siirtyminen TUVE-verkkoon ja OEJ-järjestelmän käytön pilotointi tulevat viemään merkittävän määrän palvelutuotannon resursseja. Kuluva resurssi on etukäteen täysin mahdotonta arvioida. Ilmoitetut resurssimäärät ja palvelutavoitteet on pyritty suhteuttamaan tämän hetken arvioon tulevasta.

Suunnitelman tekohetkellä OEJ-käyttöönotto on ennakoitu tapahtuvaksi toukuussa 2026.

Kriisi- ja poikkeusolojen valmius

Helsingin pelastuslaitoksen tavoitteena oli suunnitella, kouluttaa ja harjoitella kaikki kriisi- ja poikkeusolojen valmiuteen liittyvät toimintamallit vuoden 2025 aikana. Työ jatkuu myös vuonna 2026. Harjoitteluun ja kehittämiseen tullaan ohjaamaan tarvittava määrä henkilöstöresursseja mikä tulee näkymään mm. palvelutuotannon määrissä.

Lähteet

- (1) Uudenmaan liitto (2024). Uudenmaan väestönkasvu oli ennätysellisen nopeaa vuonna 2023. Verkkosivu: < [Uudenmaan väestönkasvu oli ennätysellisen nopeaa vuonna 2023 \(uudenmaanliitto.fi\)](#)>. Sivulla käyty: 17.09.2024.
- (2) Uudenmaan liitto (2022). Uusimaa-kaava 2050 - Uudenmaan rakennesuunnitelma. Verkkosivu: <[Uudenmaan rakennesuunnitelma \(uudenmaanliitto.fi\)](#)>. Sivulla käyty: 17.09.2024.
- (3) Helsingin kaupunki (2018). Sään ja ilmastonmuutoksen aiheuttamat riskit Helsingissä. Kaupunkiympäristön julkaisuja 2018:6. Verkkosivu: <[https://www.hel.fi/static/liitteet/kaupunkiymparisto/julkaisut/julkaisut/julkaisu-06-18.pdf](#)>. Sivulla käyty: 17.09.2024.
- (4) Tilastokeskus (2023). Suomen virallinen tilasto (SVT): Väestörakenne 31.12.2022. Verkkosivu: <[Tunnuslukuja väestöstä muuttujina Alue, Tiedot ja Vuosi. PxWeb \(stat.fi\)](#)>. Sivulla käyty: 21.11.2023.
- (5) Uudenmaan pelastuslaitokset (2023). Uudenmaan pelastuslaitosten riskianalyysi.
- (6) STM (2020). Turvallisesti kaiken ikää - Koti- ja vapaa-ajan tapaturmien ehkäisyn ohjelma 2021–2030 sekä selvitys kustannuksista. Sosiaali- ja terveystieteiden julkaisuja 2020:33. Verkkosivu: <[https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162537/STM_2020_33_j.pdf?sequence=4&isAllowed=y](#)>. Sivulla käyty: 17.09.2024.
- (7) SM (2020). Pelastustoimen ja siviilivalmiuden toimintaympäristöanalyysi. Sisäinen turvallisuus - Sisäministeriön julkaisuja 2020:18. <[https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162561/SM_2020_18.pdf](#)>. Sivulla käyty: 9.7.2021.
- (8) Tukes (2021). Litiumioniakkujen elinkaari hankinnasta hävittämiseen. Verkkosivu: <[https://tukes.fi/litiumioniakkujen-turvallinen-kayttaminen](#)>. Sivulla käyty: 17.09.2024.
- (9) Tilastokeskus (2024). Moottoriajoneuvokanta - Liikennekäytössä olevat henkilöautot käyttövoiman mukaan 1990–2023. Verkkosivu: < [Moottoriajoneuvokanta - Tilastokeskus \(stat.fi\)](#)> Sivulla käyty 18.09.2024.
- (10) Helsingin kaupungin pelastuslaitos (2024). Helsingin alueen pelastustoimen palvelutasopäätös 2024–2026. Tiivistelmä (julkinen). Verkkosivu: <[PTP tiivistelmä.pdf \(pelastustoimi.fi\)](#)> Sivulla käyty 18.09.2024.
- (11) Helsingin kaupunginkanslian tilastojulkaisuja (2019). Helsingin seudun vieraskielisen väestön ennuste 2018–2035. Verkkosivu < [19_03_14_Tilastoja_3_Vuori.pdf \(hel.fi\)](#)>. Sivulla käyty 10.4.2024.

Muu taustamateriaali

Tilastokeskus (2020). Suomen virallinen tilasto (SVT): Työtaturmat. <https://www.stat.fi/til/ttap/2018/ttap_2018_2020-06-17_fi.pdf>. Sivulla käyty: 18.09.2024.

Valtioneuvoston kanslia (2021). Koulutuksellinen tasa-arvo, alueellinen ja sosiaalinen eriytyminen ja myönteisen erityiskohtelun mahdollisuudet. Valtioneuvoston julkaisuja 2021:7. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162857/VN_2021_7.pdf?sequence=4>. Sivulla käyty: 18.09.2024.

Pelastustoimen resurssi- ja onnettomuustietokanta Pronto. <<https://pronto-net.fi/>>.

UKK-instituutti (2021). Koulussa tapahtuvat tapaturmat. Verkkosivu: <<https://www.tervekoululainen.fi/ylakoulu/tapaturmat/koulutapaturmat/>>. Sivulla käyty 9.7.2021.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (2017). Kansallinen Uhri-kyselytutkimus 2017. <https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/135809/TY%c3%962017_45_UHRI_.WEB.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. Sivulla käyty 9.7.2021.

Liikennevirasto (2014). Valtakunnallinen tieliikenne-ennuste 2030. Liikenneviraston tutkimuksia ja selvityksiä 13.2014. <https://julkaisut.vayla.fi/pdf8/lts_2014-13_valtakunnallinen_tieliikenne-ennuste_web.pdf>. Sivulla käyty 9.7.2021.

Kuntaliitto (2018). Pelastuslaitosten valvonnan aapinen. Verkkosivu: <<https://www.kuntaliitto.fi/julkaisut/2018/1945-pelastuslaitosten-valvonnan-aapinen>>. Sivulla käyty 9.7.2021.

Visitory (2023). Uusimaa – majoitustilastot. Verkkosivu: <[Uusimaa - Majoitus-tilastot ja Matkailutilastot - visitory](#)>. Sivulla käyty 21.11.2023.

LIITE A

Helsingin kaupungin pelastuslaitoksen valvontatoiminnan ja toistuvien erheellisten paloilmoitusten maksut 1.1.2026 alkaen

1. Pelastuslain mukaisten valvontatoimenpiteiden valvontamaksut

Valvontasuunnitelman mukaisten kohteiden valvontamaksut.	Maksu alv 0 %	Huomiot ja lakiperuste
Määräaikainen eli yleinen palotarkastus		Pelastuslaki 379/2011 96§ ja 79§ Maksu sisältää kohteen toimintaan ja erityispiirteisiin perustuvan valvontakäyntiä määrittävän kategoriaoosuuden lisäksi tarkastukseen liittyvät valmistelutehtävät sekä hallinnolliset toimenpiteet.
Valvontakategoria 1	696 €	Kategoria 1 (keskussairaalat, suuret liike- ja tavaratalot, myymälähallit ja kauppakeskukset, lentoterminaalit ja maanalaiset liikenneasemat sekä muut kuin ilmoitusvelvolliset Seveso-kohteet). Lisäksi tarkastuskokonaisuudet, jotka koostuvat vähintään yhdestä keskikokoiseen kokoluokkaan kuuluvasta rakennuksesta sekä muista rakennuksista
Valvontakategoria 2	581 €	Kategoria 2(muun muassa koulurakennukset sekä suurin osa keskikokoisista ja suurista liike-, toimisto-, kokoontumis-, teollisuus- ja varistorakennuksista). Lisäksi tarkastuskokonaisuudet, jotka koostuvat enemmän kuin yhdestä pieneen kokoluokkaan kuuluvasta rakennuksesta
Valvontakategoria 3	406 €	Kategoria 3 (muun muassa päiväkodit, pienet liike-, toimisto-, kokoontumis-, teollisuus- ja varistorakennukset sekä maatalusrakennukset).
Jälkipalotarkastus	115 €	Pelastuslaki 379/2011 96§ ja 79§
Jälkivalvonta asiakirjavalvontana ilman kohdekäyntiä	86 €	Pelastuslaki 379/2011 96§ ja 79§
Pyydetty ylimääräinen palotarkastus	ks. huomiot	Pelastuslaki 379/2011 96§ ja 79§ Maksu peritään valvontakategorian hinnoittelun mukaisesti
Rakennusluvassa edellytetty tarkastus rakennushankkeen aikana	261 €	Pelastuslaki 379/2011 96§ ja 81 a§
Rakennusluvassa edellytetty tarkastuksen ennakkokatselmuks	261 €	Pelastuslaki 379/2011 96§ ja 81 a§
Yleisötapahtuman palotarkastus sisältäen mahdolliset kemikaali-, nestekaasu- ja erikoistehostetarkastukset sekä päätökset	290 €	Pelastuslaki 379/2011 96§ ja 79§ sekä VNa 685/2015 38§
Asuinrakennuksiin kohdistuvat valvontamaksut	Maksu alv 0 %	Huomiot ja lakiperuste
Asuinrakennuksen yleinen palotarkastus	232 €	Pelastuslaki 379/2011 96§ ja 79§
Asuinrakennuksen jälkipalotarkastus	86 €	Pelastuslaki 379/2011 96§ ja 79§

Asuinrakennuksen paloturvallisuuden jälkivalvonta asiakirjavalvontana ilman kohdekäyntiä	86 €	Pelastuslaki 379/2011 96§ ja 79§
Asuinrakennuksen pyydetty ylimääräinen palotarkastus	232 €	Pelastuslaki 379/2011 96§ ja 79§
Asuinrakennuksen rakennusluvassa edellytetty käyttöönottovalvonta eli erityinen palotarkastus.	232 €	Pelastuslaki 379/2011 96§ ja 79§
Ilmeisestä palonvaarasta tai muusta onnettomuusriskistä tehdyn ilmoituksen perusteella tehty valvontakäynti.	Maksuton	Pelastuslaki 379/2011 42 §, 96§ ja 79§

2. Kemikaalilainsäädännön mukaisten valvontatoimenpiteiden valvontamaksut.

Toimenpide	Maksu alv 0 %	Huomiot ja lakiperuste
Päätös kemikaalien vähäisestä teollisesta käsittelystä ja varastoinnista pelastusviranomaiselle tehdyn ilmoituksen perusteella		Kemikaaliturvallisuuslaki 390/2005 24§ sekä VNa 685/2015 5§, 33§, 34§, 36§, 42§ Päätösluokka perustuu kohteen kemikaaleihin liittyvän toiminnan erityispiirteisiin ja määrään.
Päätösluokka 1	1220 €	Luokka 1: Useita kemikaaleja, toiminta laadultaan tai määrältään haastavampaa kuin luokissa 1 ja 2 TAI toimintaan liittyy erityisiä turvalaitteisiin tai rakenteellisiin liittyviä ratkaisuja.
Päätösluokka 2	813 €	Luokka 2: Useampia kemikaaleja, joista väh. yksi (nimetty) kemikaali ylittää ilmoitusrajan TAI useampi kemikaali yhdessä ylittävät ilmoitusrajan TAI yksi ilmoitusrajan kemikaali, mutta toiminta edellyttää esim. turvalaitteisiin tai rakenteellisiin ratkaisuihin liittyviä vähäisiä ratkaisuja
Päätösluokka 3	290 €	Luokka 3: Yksi kemikaali, joka ylittää vähäisen teollisen käsittelyn ja varastoinnin ilmoitusrajan TAI tilapäinen toiminta TAI aiemman kemikaalipäätöksen päivitys
Kemikaalien vähäistä käsittelyä tai varastointia harjoittavan laitoksen käyttöönottotarkastus tai muutostyön tarkastus.	173 €	Kemikaaliturvallisuuslaki 390/2005 24§, 27a§ sekä VNa 685/2015 37§, 40§
Öljylämmityslaitteiston käyttöönotto- tai muutostarkastus.	115 €	VNa 685/2015 39§
Räjähteiden tilapäistä varastointia (esim. työmaan tilapäinen räjähddevarasto) tarkastus.	173 €	Kemikaaliturvallisuuslaki 390/2005 59a§ sekä VNa 685/2015 24§
Pelastusviranomaisen päätös ilmoitukseen räjähteiden tai palo- ja räjähdysvaarallisten kemikaalien käytöstä erikoistehosteina (jos ei kuulu yleisötapauhtuman tarkastukseen)	86 €	Kemikaaliturvallisuuslaki 390/2005 81§
Pelastusviranomaisen päätös ilotulitteiden ja pyroteknisten tuotteiden varastoinnista kaupan yhteydessä (suppea)	115 €	Kemikaaliturvallisuuslaki 390/2005 63§
Pelastusviranomaisen päätös ilotulitteiden ja pyroteknisten tuotteiden varastoinnista kaupan	173 €	Kemikaaliturvallisuuslaki 390/2005 63§

yhteydessä (laaja)		
Pelastusviranomaisen tarkastus ilotulitteiden ja pyroteknisten tuotteiden varastoinnista kaupan yhteydessä.	115 €	Kemikaaliturvallisuuslaki 390/2005 63§
Päätös ilotulitteiden käytöstä muuna kuin asetuksessa (31.12. klo. 18.00 – 1.1. klo 02.00) sallimana aikana	57 €	Kemikaaliturvallisuuslaki 390/2005 91§

3. Toistuva erheellinen palo ilmoitus, hallintopakkeihin ja teemavalvonta

Toimenpide	Maksu alv 0 %	Huomiot ja lakiperuste
Toistuva erheellinen palo ilmoitus	2153 €	Pelastuslaki 379/2011 96§ Kolmas ja sitä seuraavat vuoden sisään tapahtuvat erheelliset palo ilmoitukset samasta kohteesta katsotaan toistuvaksi
Hallintopakkeihin		Hallintopakkeihin muodostuvat hallinnollisesti kahdesta eri vaiheesta, joista molempia laskutetaan erikseen. (Summaan ei sisälly mahdollinen uhkasakko).
Asettamisvaihe	581 €	Pelastuslaki 379/2011 105§, Uhkasakkolaki 1990/1113
Tuomitsemisvaihe	581 €	Pelastuslaki 379/2011 105§, Uhkasakkolaki 1990/1113
Teemavalvonta	Maksuton	Teemavalvonnoilla tarkoitetaan valvontatoimintaa, jota pelastuslaitos toteuttaa vuosittain vaihtuvien teemojen mukaisesti.

LIITE B

Kohdeluokat

A1 Hoito- ja majoitusrakennukset

A100	Keskussairaalat
A105	Muut sairaalat ja laboratoriorakennukset
A1101	Terveys- ja hyvinvointikeskukset, vuodeosasto
A1102	Terveys- ja hyvinvointikeskukset, vain päiväkäyttö
A1151	Muut terveydenhuoltorakennukset ja kuntoutuslaitokset, ympärivuorokautinen käyttö
A1152	Muut terveydenhuoltorakennukset ja kuntoutuslaitokset, vain päiväkäyttö
A130	Laitospalvelujen rakennukset
A135	Muut poistumisturvallisuus selvitysvelvolliset kohteet
A140	Avopalvelujen rakennukset
A1451	Vankilat, suljettu vankila
A1452	Vankilat, avovankila
A1501	Majoitustilat, alle 10 majoituspaikkaa
A1502	Majoitustilat, 10-50 majoituspaikkaa
A1503	Majoitustilat, yli 50 majoituspaikkaa
A145	Vuokrattavat lomamökkit ja leirintäalueet

A2 Opetusrakennukset

A2001	Päiväkodit, alle 25 paikkaa
A2002	Päiväkodit, 25-100 paikkaa
A2003	Päiväkodit, yli 100 paikkaa
A2004	Päiväkodit, vuoropäiväkoti
A2051	Yleissivistävien oppilaitosten rakennukset, alle 100 oppilasta
A2052	Yleissivistävien oppilaitosten rakennukset, alle 100-500 oppilasta
A2053	Yleissivistävien oppilaitosten rakennukset, yli 500 oppilasta
A210	Ammatillinen oppilaitos
A215	Korkeakoulu- ja tutkimuslaitokset
A220	Muut opetusrakennukset

A3 Kokoontumis- ja liikerakennukset

A3001	Myymäla- ja liikerakennukset, kauppakeskukset, alle 400 m ²
A3002	Myymäla- ja liikerakennukset, kauppakeskukset, 400-2 499 m ²
A3003	Myymäla- ja liikerakennukset, kauppakeskukset, 2500-9 999 m ²
A3004	Myymäla- ja liikerakennukset, kauppakeskukset, 10 000 m ² tai enemmän
A3051	Ravintolarakennukset ja vastaavat liikerakennukset, alle 50 asiakaspaikkaa
A3052	Ravintolarakennukset ja vastaavat liikerakennukset, 50-400 asiakaspaikkaa
A3053	Ravintolarakennukset ja vastaavat liikerakennukset, yli 400 asiakaspaikkaa
A3054	Ravintolarakennukset ja vastaavat liikerakennukset, ruokaravintolat
A3101	Teatterit, musiikki- ja kongressitalot, paikkaluku korkeintaan 300
A3102	Teatterit, musiikki- ja kongressitalot, paikkaluku yli 300
A315	Kirjastot ja museot
A320	Näyttely- ja messuhallit
A325	Seura- ja kerhorakennukset
A3301	Uskonnollisten yhteisöjen rakennukset, paikkaluku korkeintaan 300
A3302	Uskonnollisten yhteisöjen rakennukset, paikkaluku yli 300

- A3351 Urheilu- ja liikuntarakennukset ja muut kokoontumisrak. Suurin sallittu henk.määrä < 500 hlöä
- A3352 Urheilu- ja liikuntarakennukset ja muut kokoontumisrak. Suurin sallittu henk.määrä 500-5000 hlöä
- A3353 Urheilu- ja liikuntarakennukset ja muut kokoontumisrak. Suurin sallittu henk.määrä >5000 hlöä
- A340 Asemarakennukset ja terminaalit
- A345 Ammattiliikenteen kaluston suoja- ja huoltorakennukset sekä pysäköintitalot ja -hallit
- A350 Tieto- ja viestintäteknikan rakennukset ja muut liikenteen rakennukset

A4 Tuotanto- ja varastorakennukset

- A4001 Energiantuotantorakennukset, Alle 1000m²
- A4002 Energiantuotantorakennukset, Yli 1000m²
- A4002 Energiantuotantorakennukset, Yli 1000m²
- A4051 Energiansiirto ja –varastointi rakennukset, Alle 1000m²
- A4052 Energiansiirto ja –varastointi rakennukset, Yli 1000m²
- A4101 Tuotantorakennukset, alle 1500m²
- A4102 Tuotantorakennukset,1500-4999m²
- A4103 Tuotantorakennukset, 5000-9999m²
- A4104 Tuotantorakennukset, yli 10 000m²
- A4151 Teollisuus- ja pienteollisuustalot, alle 1500m²
- A4152 Teollisuus- ja pienteollisuustalot, 1500-4999m²
- A4153 Teollisuus- ja pienteollisuustalot, 5000-9999m²
- A4154 Teollisuus- ja pienteollisuustalot, yli 10 000m²
- A420 Kaivannaistoiminnan rakennukset
- A4251 Varastorakennukset, alle 1500m²
- A4252 Varastorakennukset, 1500-4999m²
- A4253 Varastorakennukset, 5000-9999m²
- A4254 Varastorakennukset, yli 10 000m²
- A430 Logistiikkakeskukset
- A435 Vesihuollon rakennukset
- A440 Jätehuollonrakennukset
- A445 Materiaalien kierrätysrakennukset

A5 Maatalousrakennukset

- A5001 Kotieläinrakennus; Ympäristölupa, AVI
- A5002 Kotieläinrakennus; Ilmoitus kunna YVV
- A5003 Kotieläinrakennus; Muut
- A505 Erilliset viljankuivaamot ja viljansäilytysrakennukset
- A510 Kasvihuoneet ja muut maatalousrakennukset

A6 Muut rakennukset

- A6001 Toimistot ja työpaikkatilat, alle 1500m²
- A6002 Toimistot ja työpaikkatilat, 1500-5000 m²
- A6003 Toimistot ja työpaikkatilat, yli 5000- m²
- A6051 Pelastustoimen rakennukset, 24/7 asema
- A6052 Pelastustoimen rakennukset, muut rakennukset
- A615 Palo- ja räjähdysvaaralliset kohteet
- A6201 Jakeluasemat, liikenne- ja huoltoasemat
- A6202 Jakeluasemat, kylmäasemat
- A625 Turvetuotantoalueet
- A635 Muut rakennukset ja kohteet

B. Asuinrakennukset

B110	Pientalot
B115	Rivitalot
B120	Kerrostalot
B125	Asuinliikerakennukset
B130	Asuntolarakennukset
B140	Erytisryhmien asuinrakennukset
B200	Vapaa-ajan asuinrakennukset

C Muu

C100	Talousrakennus
C110	Saunarakennus
C120	Ei erillinen tarkastuskohde
C130	Luokittelematon
C140	Rakennus ei käytössä
C150	Rakennushanke käynnissä
C160	Rakennus purettu